Stuk **17** (2006-2007) – Nr. 1-C

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

29 mei 2007

TOELICHTINGEN

bij de aanpassingen van de middelenbegroting en de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2007

MEERJARENBEGROTING 2008-2009

INHOUD

Blz.

1. Inleiding 5
2. De geconsolideerde middelen 6
   2.1. De Vlaamse ministeries 6
      2.1.1. Algemeen overzicht van de middelen 1999-2009 6
      2.1.2. Gedeelde en samengevoegde belastingen 9
         2.1.2.1. Parameters 9
         2.1.2.2. Projectie van de middelen, voortvloeiend uit de bijzondere financieringswet 11
      2.1.3. Dotaties vanwege de federale overheid 12
      2.1.4. Gewestbelastingen 12
      2.1.5. Toegewezen ontvangsten 13
      2.1.6. Eigen niet-fiscale, niet-toegewezen ontvangsten 13
      2.1.7. Kredietverleningen en deelnemingen 13
      2.1.8. Lambermont 14
      2.1.9. ESR gecorrigeerde ontvangsten 15
   2.2. De te consolideren instellingen 15
   2.3. Overzicht 17
3. De geconsolideerde uitgaven 18
   3.1. Beleidskredieten 19
      3.1.1. Beleidskredieten ministeries 19
      3.1.2. Beleidskredieten van te consolideren instellingen (DAB's, VOI's, IVA's met rp, EVA's) 20
      3.1.3. Beleidskredieten ministeries + te consolideren instellingen 21
   3.2. Betaalkredieten 21
      3.2.1. Betaalkredieten ministeries 21
      3.2.2. Betaalkredieten van te consolideren instellingen (DAB's, VOI's, IVA's met rp, EVA's) 22
      3.2.3. Betaalkredieten ministeries + te consolideren instellingen 22
   3.3. Evolutie van de beleids- en betaalkredieten 23
   3.4. Evolutie van de beleids- en betaalkredieten binnen het FFEU 24
   3.5. Actualisatie beleids- en betaalkredieten 2007-2009 op basis van constant-beleids-hypothese t.o.v. kredieten BC 2007 25
   3.6. Politieke beleids- en betaalkredieten 2008-2009 t.o.v. kredieten BC 2007 27
   3.7. Samengevoegd resultaat evolutie beleids- en betaalkredieten 2007-2009 30
4. De meerjarenbegroting in het kader van de normering 32
   4.1. Het vorderingensaldo van de Vlaamse overheid 32

4.2. De norm 33
5. Schuld 36

Bijlage 1 – Overzicht van de jaar-op-jaar toename van de kredieten per beleidsdomein ten gevolge indexatie 38

1. Inleiding

In navolging van de beleidsbrief 2006-2007 m.b.t. financiën en begroting en in navolging van de aanpassing van de begroting 2007, biedt voorliggend document een bijstelling van de budgettaire ruimte, en de invulling ervan, voor de periode 2008 t.e.m. 2009.

In eerste instantie wordt een actualisatie gemaakt van de te verwachten middelenevolutie op basis van de meest actueel beschikbare parameters. Deze oefening geeft aanleiding tot een geactualiseerde bruto-beleidsmarge.

Deze bruto-beleidsmarge zal in de komende jaren worden aangewend om enerzijds het huidig gevoerde beleid verder te kunnen zetten en anderzijds om nieuwe (al dan niet reeds goedgekeurde) politieke beleidsaccenten financieel te honoreren. Zoals reeds aangekondigd in de beleidsbrief 2006-2007 worden in deze voorgelegde oefening de voor deze regering voorziene budgettaire enveloppes, zoals afgesproken bij de regeringsonderhandelingen en de politieke meerjarenbegroting 2005, 'rollend gemaakt'.
Om dit te bereiken wordt er een nieuwe actualisatie gemaakt ter bepaling van het constante beleid na de begrotingscontrole 2007 volgens de 13 beleidsdomeinen. Vervolgens worden de politiek voorziene beleids- en betaalkredieten in de jaren 2008 en 2009 t.o.v. 2007 hieraan toegevoegd om het totaal aan voorziene beleids- en betaalkredieten te bepalen.

Na de bepaling van de uiteindelijk gegenereerde beleids- en betaalkredieten kan vastgesteld worden dat in elk jaar meer betaal- dan beleidskredieten zijn voorzien, waardoor het niveau aan impliciete schuld in de volgende jaren onder controle kan worden gehouden.

De uiteindelijk bekomen middelen- en uitgavenevolutie wordt tenslotte getoetst aan de van kracht zijnde begrotingsnorm in meerjarig perspectief. Uit voorliggende actualisatie blijkt dat, naast het behalen van de begrotingsnorm in 2007, ook in meerjarig perspectief het behalen van de begrotingsnorm gegarandeerd blijft.

Tot slot wordt een overzicht gegeven van de voorziene schuldevolutie. Uit dit overzicht blijkt dat op het einde van huidige legislatuur de Vlaamse schuld volledig zal zijn weggewerkt .

2. De geconsolideerde middelen

2.1. De Vlaamse ministeries

2.1.1. Algemeen overzicht van de middelen 1999-2009

Onderstaande tabel bevat een algemeen overzicht van de geraamde middelen van de Vlaamse Gemeenschap over de periode 1999-2009. De ramingen voor de jaren 1999-2007 hebben betrekking op de cijfers van de begrotingscontrole van het betrokken jaar, inclusief de afrekening van het voorgaande jaar. Voor het begrotingsjaar 2007 gaat het om het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting zoals ingediend door de Vlaamse regering, voor amendementen.

In tabel M.1 worden de absolute waarden weergegeven voor de grote middelencategorieën. De gewestbelastingen zijn inclusief nalatigheidsinteresten en boetes. Tabel M.2 geeft vervolgens middels indices aan in welke mate de middelen toe- of afnemen ten opzichte van de cijfers van de begrotingscontrole 2004. Tot slot geeft tabel M.3 de evolutie weer van het relatief belang van iedere middelencategorie in het jaartotaal.

De samenvattende overzichten beklemtonen de toename in fiscale autonomie sinds de inwerkingtreding van het Lambermontakkoord op 1 januari 2002. Waar het aandeel van de gewestelijke belastingen ten opzichte van het totaal van de middelen in 2001 nog 10% bedroeg, loopt dit in 2009 op tot 21%. De middelen die verkregen worden uit de bijzondere financieringswet (samengevoegde en gedeelde belastingen en federale dotaties) dalen daarentegen van 88% in 2001 naar 78% in 2009.

Tabel M.1: Totale middelen MVG naar hun aard - absolute bedragen (in duizend euro)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007 bgo	2007 bgc	2008	2009
Samengevoegde en gedeelde belastingen	13.433.203	13.685.562	14.602.810	12.880.901	13.390.878	13.861.497	14.515.334	15.118.530	16.088.937	16.112.091	16.550.006	17.173.190
Specifieke dotaties en ristorno's	177.834	221.019	249.594	738.971	757.247	766.186	775.707	792.665	800.002	798.359	806.459	814.633
Gewestelijke belastingen (inclusief kijk- en luistergeld)	1.390.557	1.511.985	1.662.416	2.750.736	2.838.075	3.218.697	3.389.840	4.002.348	4.277.987	4.261.041	4.520.960	4.841.420
Eigen niet-fiscale, toegewezen, ontvangsten	35.637	46.406	67.301	69.874	146.342	95.697	91.382	108.590	96.314	117.734	105.211	105.342
Eigen niet-fiscale, niet-toegewezen ontvangsten	149.128	153.917	192.950	276.727	270.324	589.861	359.223	194.226	153.739	176.088	184.133	173.688
Kredietverleningen en deelnemingen	736	726	12.732	1.223	90	285.871	246.549	22.909	40.806	170.306	125	125
Totaal	**15.187.094**	**15.619.615**	**16.787.803**	**16.718.432**	**17.402.956**	**18.817.809**	**19.378.035**	**20.239.268**	**21.457.785**	**21.635.619**	**22.166.894**	**23.108.398**

Tabel M.2: Totale middelen MVG naar hun aard – indices

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007 bgo	2007 bgc	2008	2009
Samengevoegde en gedeelde belastingen	97	99	105	93	97	**100**	105	109	116	116	119	124
Specifieke dotaties en ristorno's	23	29	33	96	99	**100**	101	103	104	104	105	106
Gewestelijke belastingen (inclusief kijk- en luistergeld)	43	47	52	85	88	**100**	105	124	133	132	140	150
Eigen niet-fiscale, toegewezen, ontvangsten	37	48	70	73	153	**100**	95	113	101	123	110	110
Eigen niet-fiscale, niet-toegewezen ontvangsten	25	26	33	47	46	**100**	61	33	26	30	31	29
Kredietverleningen en deelnemingen	0	0	4	0	0	**100**	86	8	14	60	0	0
Totaal	**81**	**83**	**89**	**89**	**92**	**100**	**103**	**108**	**114**	**115**	**118**	**123**

Tabel M.3: Totale middelen MVG naar hun aard – aandeel in het jaartotaal

	1999	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007 bgo**	**2007 bgc**	**2008**	**2009**
Samengevoegde en gedeelde belastingen	88,5%	87,6%	87,0%	77,0%	76,9%	73,7%	74,9%	74,7%	75,0%	74,5%	74,7%	74,3%
Specifieke dotaties en ristorno's	1,2%	1,4%	1,5%	4,4%	4,4%	4,1%	4,0%	3,9%	3,7%	3,7%	3,6%	3,5%
Gewestelijke belastingen (inclusief kijk- en luistergeld)	9,2%	9,7%	9,9%	16,5%	16,3%	17,1%	17,5%	19,8%	19,9%	19,7%	20,4%	21,0%
Eigen niet-fiscale, toegewezen, ontvangsten	0,2%	0,3%	0,4%	0,4%	0,8%	0,5%	0,5%	0,5%	0,4%	0,5%	0,5%	0,5%
Eigen niet-fiscale, niet-toegewezen ontvangsten	1,0%	1,0%	1,1%	1,7%	1,6%	3,1%	1,9%	1,0%	0,7%	0,8%	0,8%	0,8%
Kredietverleningen en deelnemingen	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	1,5%	1,3%	0,1%	0,2%	0,8%	0,0%	0,0%
Totaal	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

2.1.2. Gedeelde en samengevoegde belastingen

2.1.2.1. Parameters

De parameters, die gebruikt werden om de middelen 2007-2009 te berekenen, worden weergegeven in tabel M.4. Voor de economische groei en de inflatie met betrekking tot begrotingsjaar 2007 zijn dit de resultaten van de Economische Begroting van 21 februari 2007.

Op het gebied van de *economische groei* liggen de meest recente projecties van het Planbureau structureel boven de 2%. De voorliggende meerjarenbegroting gaat voor de periode 2008-2009 voorzichtigheidshalve uit van een reële BBP-groei van 2,0%. Specifiek voor het begrotingsjaar 2007 wordt er de facto zelfs maar rekening gehouden met een groei van 1,6%, niet door de parameter in de middelen aan te passen (die blijft behouden op 2,2% conform het laatst gekende economisch budget van het INR), maar wel door vanaf het begrotingsjaar 2007 het equivalent tegen te boeken op een conjunctuurprovisie in de algemene uitgavenbegroting (92.800 duizend euro). De facto bekomt men hierdoor een identiek resultaat.

Met betrekking tot de *inflatie* werd voor de jaren, volgend op 2007, wel gebruik gemaakt van de prognoses die door de Hoge Raad van Financiën in haar referentietraject vooropgesteld werden. De inflatie in de meerjarenbegroting wordt bijgevolg op 1,5% vastgesteld.

Voor de personenbelasting wordt er uitgegaan van een constante *fiscale capaciteit*. Het zelfde geldt voor de *denataliteitscoëfficiënt.*

Voor de verdeelsleutel van de *leerlingen* wordt de herneming in het voordeel van Vlaanderen evolutie zoals waargenomen over de periode 2004-2006 naar de toekomst doorgetrokken. Op deze wijze wordt de leerlingenverhouding in 2009 op 57,00% - 43,00% geraamd. Dit houdt een lichte verbetering in ten opzichte van de leerlingenverhouding in 2006.

Voor het aantal *inwoners* wordt de evolutie zoals waargenomen tot en met begrotingsjaar 2006 naar de toekomst doorgetrokken.

Tabel M.4: Parameteroverzicht 1999 – 2009

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Parameters											
Inflatie	1,12%	2,55%	2,47%	1,64%	1,59%	2,10%	2,78%	1,79%	1,80%	1,50%	1,50%
Economische groei	2,47%	2,22%	0,50%	1,83%	1,20%	1,50%	0,90%	3,00%	2,20%	2,00%	2,00%
Personenbelasting											
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Vlaamse Gewest	15.221.228	16.030.193	16.869.534	17.965.246	19.161.090	19.435.219	19.269.262	18.361.801	18.361.801	18.361.801	18.361.801
Waalse Gewest	6.958.939	7.270.209	7.572.733	7.952.724	8.376.254	8.480.691	8.455.577	7.856.577	7.856.577	7.856.577	7.856.577
Brussels H. Gewest	2.221.215	2.330.454	2.439.657	2.590.591	2.697.837	2.704.515	2.640.044	2.522.036	2.522.036	2.522.036	2.522.036
Duitstaligen	132.152	136.629	139.306	145.743	149.467	153.499	152.451	128.624	128.624	128.624	128.624
Fiscale capaciteit											
Vlaamse Gewest	62,04%	62,21%	62,43%	62,70%	63,06%	63,15%	63,14%	63,60%	63,60%	63,60%	63,60%
Waalse Gewest	28,90%	28,74%	28,54%	28,26%	28,06%	28,06%	28,21%	27,66%	27,66%	27,66%	27,66%
Brussels H. Gewest	9,05%	9,04%	9,03%	9,04%	8,88%	8,79%	8,65%	8,74%	8,74%	8,74%	8,74%
Verdeelsleutel onderwijs											
Toestand	vast	15/01/2000	15/01/2001	15/01/2002	15/01/2003	15/01/2004	15/01/2005	15/01/2006	15/01/2007	15/01/2008	15/01/2009
Vlaamse Gemeenschap	57,55%	57,08%	56,97%	56,94%	56,93%	56,88%	56,90%	56,93%	56,95%	56,98%	57,00%
Franstalige Gemeenschap	42,45%	42,92%	43,03%	43,06%	43,07%	43,12%	43,10%	43,07%	43,05%	43,02%	43,00%
Inwoners											
Referentietijdstip	01/01/1998	01/01/1999	01/01/2000	01/01/2001	01/01/2002	01/01/2003	01/01/2004	01/01/2005	01/01/2006	01/01/2007	01/01/2008
Vlaamse Gewest	5.912.382	5.926.838	5.940.251	5.952.552	5.972.781	5.995.553	6.016.024	6.043.161	6.064.226	6.085.364	6.106.576
Waalse Gewest	3.256.588	3.261.982	3.268.685	3.275.421	3.287.524	3.296.679	3.308.599	3.323.430	3.334.379	3.345.363	3.356.384
Brussels H. Gewest	953.175	954.460	959.318	964.405	978.384	992.041	999.899	1.006.749	1.008.932	1.011.121	1.013.313
Duitstaligen	70.119	70.472	70.831	71.036	71.036	71.571	71.899	72.512	72.875	73.240	73.607
Inwoners < 18 jaar (excl. Duitstaligen)											
Referentietijdstip	30/06/1998	30/06/1999	30/06/2000	30/06/2001	30/06/2002	30/06/2003	30/06/2004	30/06/2005	30/06/2006	30/06/2007	30/06/2008
Teldatum	9/02/2000	10/02/2001	01/02/2002	01/02/2003	01/02/2004	01/02/2005	01/02/2006	01/02/2007	01/02/2008	01/02/2009	01/02/2010
Nederlandstalig	1.234.441	1.226.523	1.218.775	1.213.131	1.208.679	1.206.788	1.208.632	1.210.121	1.211.467	1.211.467	1.211.467
Franstalig	726.995	727.067	727.555	729.405	730.407	731.016	731.729	732.926	732.357	732.357	732.357
Brussel	200.620	202.315	205.066	208.081	211.536	214.850	217.957	221.587	224.212	224.212	224.212
Denataliteitscoëfficient	99,6899%	99,8181%	100,0595%	100,4422%	100,7804%	101,0731%	101,3603%	101,7286%	101,8660%	101,8660%	101,8660%

2.1.2.2. Projectie van de middelen, voortvloeiend uit de bijzondere financieringswet

De berekening van de middelen, zoals weergegeven in tabel M.5, is de cijfermatige vertaling van de parameters uit tabel M.4 (zie punt 2.1.2.1).

Het is belangrijk te vermelden dat de middelenberekening over de jaren 1999 tot en met 2006 in deze tabellen niet meer werd weergegeven, omdat dit louter een herberekening is aan de hand van de definitieve of recentste parameters voor deze jaren.

Voor het begrotingsjaar 2007 betreft het de cijfers zoals ze in het ontwerpdecreet houdende aanpassing van de middelenbegroting zijn opgenomen. De begrotingsjaren 2008 en 2009 geven de ontvangsten weer zoals ze door de federale overheid onder de geciteerde parameters naar de Vlaamse Gemeenschap zouden doorgestort worden.

De middelenberekening voor de begrotingsjaren 2005 en volgende houdt rekening met datgene dat bepaald is in de artikelen 33, §2bis en 47, §2bis van de bijzondere financieringswet. Krachtens deze artikelen – 33, §2bis voor de berekening van de samengevoegde belastingen en 47, §2bis voor de berekening van het PB-gedeelte van de gedeelde belastingen – worden, indien het rekenkundige gemiddelde van de jaarlijkse reële economische groei tijdens de periode 1993 tot en met 2004 lager is dan 2,0%, de samengevoegde belastingen respectievelijk het PB-gedeelte van de gedeelde belastingen voor het begrotingsjaar 2005 opnieuw berekend, doch op basis van een uniforme reële groei van 2,0% tijdens de begrotingsjaren 1993 tot en met 2005. Aangezien de berekening van de samengevoegde en gedeelde belastingen voor het huidige jaar gebaseerd is op de resultaten van het voorgaande jaar, beïnvloeden de artikelen 33, §2bis en 47, §2bis van de bijzondere financieringswet eveneens de ramingen voor de begrotingsjaren 2006 en volgende.

Tabel M.5: Projectie van de middelen, voortvloeiend uit de bijzondere financieringswet (in duizend euro)

	2007	**2008**	**2009**
Samengevoegde en gedeelde belastingen			
Gewest - PB zonder Lambermont	7.753.838	8.027.549	8.310.921
Gewest - PB-aftrek Lambermont	-2.486.578	-2.560.697	-2.637.160
Gewest - PB extra middelen voor extra bevoegdheden	67.623	70.017	72.495
Totaal Gewest na Lambermont : samengevoegde belastingen	**5.334.884**	**5.536.869**	**5.746.256**
Gemeenschap - PB zonder Lambermont	3.568.931	3.694.915	3.825.345
Gemeenschap - BTW zonder Lambermont	6.213.782	6.309.670	6.407.035
Gemeenschap - extra BTW Lambermont	829.834	1.005.783	1.191.738
Totaal Gemeenschap na Lambermont : gedeelde belastingen	**10.612.548**	**11.010.368**	**11.424.118**
Vermoedelijke afrekening jaar N-1 (éénmalig)	164.659	2.770	2.816
Algemeen totaal Samengevoegde en gedeelde belastingen	**16.112.091**	**16.550.006**	**17.173.190**
Dotaties vanwege federale overheid			
Tewerkstellingsprogramma's	261.560	261.560	261.560
Buitenlandse studenten	31.827	32.304	32.789
Dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld	504.972	512.596	520.285
Totaal dotaties vanwege federale overheid	**798.358**	**806.459**	**814.633**

2.1.3. Dotaties vanwege de federale overheid

Onder specifieke dotaties worden deze dotaties opgenomen die door de federale overheid aan de Vlaamse Gemeenschap overgemaakt worden. Het betreft hier drie dotaties: de dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld, de dotatie voor de buitenlandse studenten en de dotatie voor de tewerkstellingsprogramma's. De twee laatstgenoemde dotaties werden herzien in het kader van het Sint-Elooisakkoord.

Door het Sint-Elooisakkoord werd de dotatie voor de tewerkstellingsprogramma's gevoelig verhoogd in drie schijven (2000, 2001 en 2002). Nadien werd dit krediet voor de begrotingsjaren 2002 en 2003 nogmaals verhoogd met telkens 500 miljoen BEF of 12.394.676,24 euro. De verdeling van deze extra kredieten blijft behouden zoals ze was in 1999. Deze dotatie wordt niet geïndexeerd, noch aangepast aan de economische groei.

De dotatie voor de buitenlandse studenten werd door het Sint-Elooisakkoord aangepast aan het reële aantal studenten. Vanaf 2001 moet deze dotatie enkel aangepast worden aan de inflatie. Dit gebeurde dan ook voor de jaren tot en met 2009. De in deze meerjarenoefening geraamde dotatie houdt rekening met het bedrag dat de federale overheid naar de Vlaamse Gemeenschap zou doorstorten.

De derde dotatie betreft de dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld. Als gevolg van het Lambermontakkoord werd het kijk- en luistergeld immers een gewestbelasting. Hierdoor viel een groot deel van de inkomsten voor de gemeenschappen weg. De genoemde dotatie tracht dit inkomstenverlies te compenseren. Ook hier houdt de in deze meerjarenoefening geraamde dotatie rekening met het bedrag dat de federale overheid naar de Vlaamse Gemeenschap zou doorstorten. De dotatie wordt jaarlijks geïnflateerd.

2.1.4. Gewestbelastingen

Voor de gewestbelastingen was 2002 een scharnierjaar. Door het Lambermontakkoord werden een aantal nieuwe gewestbelastingen ingevoerd, die uiteraard een effect hebben op de inkomsten uit eigen belastingen. De tabel M.6 toont de ramingen voor de periode 2007-2009.

De gewestbelastingen werden geraamd op basis van de evolutie van de realisaties uit het verleden. Hierbij werd er van uitgegaan dat de explosieve groei van de gewestbelastingen in de voorbije jaren zich niet in dezelfde mate zal doorzetten in de periode 2008-2009. Voor de periode 2008-2009 wordt de groei met andere woorden niet louter mathematisch geëxtrapoleerd, maar toch enigszins getemperd. Vooral de aantrekkende langetermijnrente is hiervoor een onderliggende ratio en maakt dit tot een realistisch scenario.

Tabel M.6: Gewestbelastingen 2007 – 2009 (in duizend euro)

Gewestbelastingen	2007 BGO	2007 BGC	MJB 2008	MJB 2009
Kijk- en luistergeld	0	0	0	0
Onroerende voorheffing	80.582	80.582	82.493	84.270
Belasting op de spelen en weddenschappen	21.170	19.604	19.682	19.760
Belasting op de automatische ontspanningstoestellen	37.929	37.450	38.036	38.632
Openingsbelasting op de slijterijen van gegiste dranken	0	0	0	0
Registratierechten	1.667.388	1.680.264	1.815.093	1.982.951
Hypotheekrechten	204.363	145.401	146.720	145.253
Verkeersbelasting op de autovoertuigen	824.580	841.612	861.182	881.208
Belasting op de inverkeersstelling	185.653	210.218	218.897	227.934
Eurovignet	88.060	72.554	72.360	73.083
Schenkingsrechten	264.179	214.953	235.631	258.297
Successierechten en recht van overgang bij overlijden	904.083	958.403	1.030.866	1.130.032
TOTALEN	**4.277.987**	**4.261.041**	**4.520.960**	**4.841.420**

2.1.5. Toegewezen ontvangsten

De toegewezen ontvangsten voor de komende begrotingsjaren worden op het niveau van de geassocieerde variabele kredieten gebracht behalve voor die begrotingsfondsen waarvan met zekerheid kan worden gesteld dat de ontvangsten in de periode 2008-2009 zullen afwijken van de uitgaven. Tot deze laatste categorie behoren:

- de inkomsten van het fonds ter valorisatie van de GIMV-participatie (zijn tevens inkomsten uit de tegeldemaking van een deelneming – zie paragraaf 2.1.7.) (programma 24.1);
- de inkomsten van het Energiefonds (programma 51.5).

2.1.6. Eigen niet-fiscale, niet-toegewezen ontvangsten

De andere niet-fiscale, niet-toegewezen ontvangsten (exclusief de kredietverleningen en deelnemingen) werden voor de begrotingsjaren 2008 en 2009 aangepast om ze in overeenstemming te brengen met de vermoedelijke realisaties in het betrokken begrotingsjaar.

De dividendopbrengsten (programma 51.1) worden vanaf begrotingsjaar 2008 geraamd uitgaande van een participatie van het Vlaamse gewest in de GIMV van 25%: 21.946 duizend euro.

2.1.7. Kredietverleningen en deelnemingen

Ook de opbrengsten uit kredietverleningen en deelnemingen werden voor de begrotingsjaren 2008 en volgende aangepast om ze in overeenstemming te brengen met de vermoedelijke realisaties in het betrokken begrotingsjaar.

2.1.8. Lambermont

Onderstaande tabel en grafiek geven een samenvatting van de budgettaire implicaties van het Lambermontakkoord tot 2009.

Tabel M.7: Budgettaire gevolgen van het Lambermontakkoord (inclusief afrekening) (in duizend euro)

Omschrijving maatregel	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**
Gewestaftrek	-2.108.768	-2.168.705	-2.243.530	-2.307.778
Extra bevoegdheden	56.172	57.661	59.814	61.941
Extra BTW-middelen	118.259	211.633	309.585	545.753
Aandeel winst Nationale Loterij	27.243	34.021	34.013	34.100
Dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld	455.286	466.503	474.745	483.668
Kijk- en luistergeld	33.188	523	200	0
Additionele gewestbelastingen	1.527.437	1.610.487	1.891.045	2.003.472
Totaal effect tov begrotingsjaar 2001	**108.817**	**212.122**	**525.872**	**821.156**
Cumulatief effect tov begrotingsjaar 2001	**108.817**	**320.939**	**846.811**	**1.667.967**

Omschrijving maatregel	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**
Gewestaftrek	-2.383.694	-2.499.946	-2.560.697	-2.637.160
Extra bevoegdheden	63.958	68.204	70.016	72.495
Extra BTW-middelen	646.283	833.545	1.005.912	1.191.874
Aandeel winst Nationale Loterij	34.137	36.550	36.780	36.780
Dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld	499.838	504.972	512.596	520.285
Kijk- en luistergeld	0	0	0	0
Additionele gewestbelastingen	2.379.961	2.469.238	2.598.289	2.747.626
Totaal effect tov begrotingsjaar 2001	**1.240.483**	**1.412.564**	**1.662.897**	**1.931.899**
Cumulatief effect tov begrotingsjaar 2001	**2.908.450**	**4.321.014**	**5.983.911**	**7.915.810**

Grafiek M.1 : Budgettaire gevolgen van het Lambermontakkoord (inclusief afrekening) (in duizend euro)

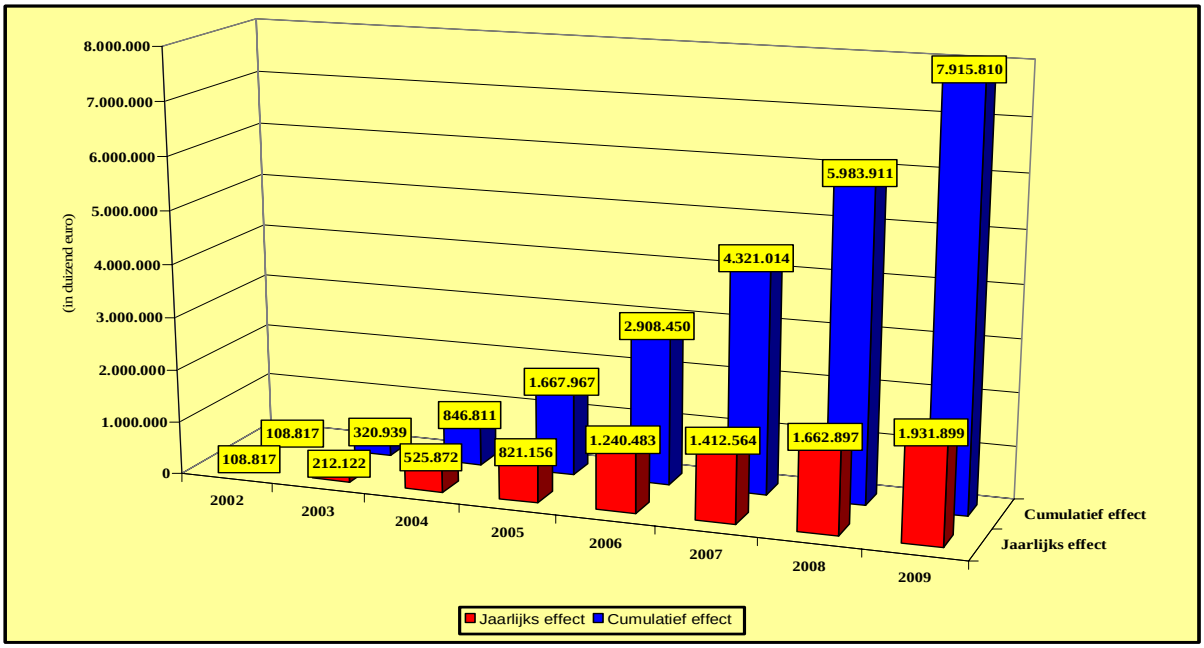

2.1.9. ESR gecorrigeerde ontvangsten

Om de overgang te maken van totale begrote ontvangsten naar ESR gecorrigeerde ontvangsten dienen op het eerstgenoemde bedrag een aantal correcties te worden aangebracht. De onderstaande tabel geeft hiervan een overzicht.

Tabel M.8: ESR gecorrigeerde ontvangsten in de algemene begroting (in duizend euro)

	BGO 2007	**BGC 2007**	**MJB 2008**	**MJB 2009**
Totale ontvangsten	21.457.785	21.635.619	22.166.894	23.108.398
Deelnemingen en kredietverleningen (esr code 8)	-40.806	-170.306	-125	-125
Dotaties van instellingen behorende tot de consolidatiekring (esr code 463 / 464 en 663 / 664)	-797	-279	-279	-279
Correctie aanrekening ontvangsten	27.500	27.500	49.222	49.450
Totaal	**21.443.682**	**21.492.534**	**22.215.712**	**23.157.444**

Vooreerst worden ontvangsten, begroot in het kader van kredietverleningen en deelnemingen (ESR code 8), geneutraliseerd. Een volgende correctie heeft te maken met de consolidatie van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap met haar instellingen. Dotaties die het ministerie ontvangt van dergelijke instellingen zijn geen eigen ontvangsten, maar interne transfers en dienen bijgevolg verwijderd uit de totale ontvangsten.

De laatste correctie houdt verband met de aanrekening van de ontvangsten. Concreet wordt de geraamde opbrengst van bepaalde gewestbelastingen aangepast in functie van de inning door de Vlaamse overheid als het over de onroerende voorheffing gaat of in functie van de inkohieringen door de federale overheid en doorstorting aan Vlaanderen als het over de successierechten en de verkeersbelastingen gaat. Voor deze drie gewestbelastingen wordt er ook door het Instituut voor de Nationale Rekeningen ([1]) een correctie doorgevoerd.

2.2. De te consolideren instellingen

Om tot de ESR gecorrigeerde ontvangsten van de te consolideren instellingen te komen, moet de redenering uiteengezet in paragraaf 2.1.9 ook op deze instellingen worden toegepast. De onderstaande tabel geeft een overzicht van hun eigen ontvangsten. Hierbij werden de instellingen met belangrijke bedragen aan eigen ontvangsten apart vermeld.

[1] Hoge Raad van Financiën, Afdeling Financieringsbehoeften van de Overheid, Jaarverslag 2003, blz. 115.

Tabel M.9: ESR gecorrigeerde ontvangsten van de te consolideren instellingen (in duizend euro)

	BGO 2007	BGC 2007	MJB 2008	MJB 2009
MINA	141.930	158.134	146.423	143.780
VIF	43.897	43.897	43.397	43.397
Loodswezen	71.623	72.270	73.715	75.190
Andere instellingen met DAB-vorm	13.074	13.934	13.979	14.024
VDAB	103.836	115.683	115.683	115.683
NV Waterwegen en Zeekanaal	47.804	47.804	47.804	47.804
VRT	165.893	183.499	171.863	184.719
Kind & Gezin	101.484	100.800	102.257	103.733
VVM - De Lijn	127.297	176.932	179.585	182.281
Andere instellingen met VOI-vorm	172.865	222.036	216.687	219.242
ESR gecorrigeerde ontvangsten	**989.703**	**1.134.989**	**1.111.393**	**1.129.853**

De ESR gecorrigeerde ontvangsten van het *Minafonds* zijn in hoofdzaak afkomstig van de milieuheffingen. Deze heffingen worden geïnd door de Vlaams openbare milieu-instellingen. Meer bepaald int OVAM de afvalstoffenheffing, VMM de waterheffingen en VLM de administratieve geldboetes in het kader van het nieuwe mestdecreet.

Ingevolge de hervorming van de watersector wordt sinds 2005 de oppervlaktewaterheffing geïnd door de openbare waterdistributienetwerken via de waterfactuur. Hierdoor dalen de ontvangsten van ongeveer 67 miljoen euro in 2006 tot 55 miljoen euro in 2007. Ook voor de daaropvolgende jaren wordt er een daling verwacht. Betreffende de inkomsten uit de grondwaterheffingen worden geen significante wijzigingen verwacht ten opzichte van het niveau van de aangepaste begroting 2007, zijnde 22 miljoen euro. De opbrengst van de afvalstoffenheffingen wordt geschat op 50 miljoen euro in de periode 2008-2009. Voor wat betreft de inkomsten ingevolge het nieuwe mestdecreet wordt er rekening gehouden met eenzelfde grootte orde als ingeschreven in 2007 uit mestheffingen. Daarnaast worden de dividenden van de NV Vlaamse Milieuholding constant gehouden op 11 miljoen euro.

Het merendeel van de ESR gecorrigeerde ontvangsten van het *VIF* wordt verklaard door de opbrengsten van nevenbedrijven langs autosnelwegen (cijnzen, concessies en retributies). Een tweede grote ontvangstenpost betreft de schadevergoedingen en geldboetes uit het beheer van openbare domeinen. Beide posten vertegenwoordigen een ontvangst van 26 miljoen euro. De ontvangsten uit retributies voor het gebruik van openbare domeinen zijn goed voor 2 miljoen euro en de inkomsten uit watervangen 2,8 miljoen euro. De diverse ontvangsten omvatten o.m. de opbrengsten van verkopen van activa (gronden en gebouwen) en de ontvangsten van Europese instellingen ter financiering van uitgaven voor mobiliteit.

De ESR gecorrigeerde ontvangsten van het *Loodswezen* bestaan in hoofdzaak uit loodsgelden, die voor 2007 op 69 miljoen euro worden geraamd. Vanaf begrotingsjaar 2008 wordt er rekening gehouden met de verwachte jaarlijkse indexering.

De ESR gecorrigeerde ontvangsten van de *VDAB* zijn in meerjarig perspectief geraamd op 116 miljoen euro. Dit bedrag is hoofdzakelijk samengesteld uit verkopen van niet-duurzame goederen en diensten (75 miljoen euro voortkomende uit eigen of uitbestede opleidingen ten behoeve van bedrijven of uit gezamenlijke projecten met derden zoals werkwinkels), inkomensoverdrachten vanuit Europese maatregelen (28,5 miljoen euro) en

inkomensoverdrachten van de federale overheid voor het federale inschakelingsplan (10,5 miljoen euro).

De *NV Waterwegen en Zeekanaal* haalt zijn ESR gecorrigeerde ontvangsten voornamelijk uit scheepvaartrechten, cijnsrechten, retributies en inkomsten uit watervangen. Ze vertegenwoordigen samen een bedrag van 17 miljoen euro. De overige ontvangsten bestaan hoofdzakelijk uit de recuperatie van belastingen en heffingen (27,5 miljoen euro). De ontvangsten worden als constant geraamd voor de periode die de meerjarenbegroting bestrijkt.

De ESR gecorrigeerde ontvangsten van de *VRT* bedragen in 2008 171,9 miljoen euro en in 2009 184,7 miljoen euro. Deze ontvangsten bestaan hoofdzakelijk uit verkopen van niet-duurzame goederen en diensten (131,5 miljoen euro uit sponsoring, radioreclame en andere overeenkomsten met derden in 2008 en 143,1 miljoen euro in 2009) en uit de recuperatie van de belasting op de toegevoegde waarde (27,8 miljoen euro in 2008, waarop vanaf dan een jaarlijks groeipad wordt toegepast van 2%).

Kind en Gezin raamt de ESR gecorrigeerde ontvangsten op ongeveer 100,8 miljoen euro in 2007, 102,5 miljoen euro in 2008 en 103,8 miljoen euro in 2009. De ouderbijdragen – meer dan 97 miljoen euro in 2007 – vormen het belangrijkste bestanddeel. De ouderbijdragen kunnen worden opgesplitst in ouderbijdragen voor kinderdagverblijven (37,9 miljoen euro) en ouderbijdragen voor diensten voor opvanggezinnen (59,1 miljoen euro). Vervolgens ontvangt Kind en Gezin 2,3 miljoen euro in het kader van sociale Maribel. Op de ouderbijdragen wordt een jaarlijkse groeivoet van 1,5 % toegepast vanaf 2008. De andere ontvangsten worden constant verondersteld in de komende jaren.

De totale ESR gecorrigeerde ontvangsten van de *VVM - De Lijn* bedragen 177 miljoen euro voor het begrotingsjaar 2007. Het merendeel ervan betreft opbrengsten uit de verkoop van tickets en abonnementen aan bedrijven en privé-gebruikers (127 miljoen euro). De groei vanaf begrotingsjaar 2008 kan op 1,5% geraamd worden. De overige ontvangsten resulteren uit de recuperatie van belastingen en heffingen (50 miljoen euro).

2.3. Overzicht

Als de resultaten van de Vlaamse ministeries (hoofdstuk 2.1) en van de te consolideren instellingen (hoofdstuk 2.2) worden samengevoegd, levert dit het volgende resultaat op aan ESR gecorrigeerde ontvangsten van de Vlaamse Overheid.

Tabel M.10: ESR gecorrigeerde ontvangsten van de Vlaamse Overheid (in duizend euro)

	BGO 2007	**BGC 2007**	**MJB 2008**	**MJB 2009**
Vlaamse ministeries	21.443.682	21.492.534	22.215.712	23.157.444
Te consolideren instellingen	989.703	1.134.989	1.111.393	1.129.853
Totaal	**22.433.385**	**22.627.523**	**23.327.105**	**24.287.297**

3. De geconsolideerde uitgaven

Bij de sterk toenemende middelenevolutie, gebaseerd op de meest actueel beschikbare parameters, mag men niet uit het oog verliezen dat het hier om een bruto-beleidsmarge gaat. Deze bruto-beleidsmarge zal worden aangewend om enerzijds het huidig gevoerde beleid verder te kunnen zetten ('constant-beleidshypothese') en anderzijds om politiek voorziene accenten financieel te honoreren ('politieke beslissingen').

In onderstaande oefening wordt getracht om een overzicht te bieden van enerzijds de evolutie van de beleids- en betaalkredieten in een constant-beleidshypothese en anderzijds van de evolutie van de politiek voorziene financiële engagementen in beleids- en betaalkredieten (definiëring van beleids- en betaalkredieten: zie 3.1. en 3.2.).

In navolging van de eerste aanzet in de meerjarenbegroting 2007-2009, wordt bij huidig voorliggende meerjarenbegroting vertrokken van de laatst ingediende begrotingscontrole 2007 als basis voor het constante beleid. Dit betekent dat de in deze legislatuur reeds financieel gehonoreerde politieke besluitvorming wordt beschouwd als constant beleid. Naast de toevoeging van de gehonoreerde politieke besluitvorming aan het constant beleid, wordt er in deze actualisatie m.b.t. het constant beleid tevens een 'vinger aan de pols' gehouden om te zien of alle voorziene engagementen ten volle kunnen worden behouden. Zo werd alle nieuw beschikbare informatie, relevant in meerjarig perspectief (vb. nieuwe beheersovereenkomst van de VRT), in de nieuwe actualisatie verwerkt (zie infra 3.5.)

Naast de evolutie van de beleids- en betaalkredieten in constant beleid, wordt per minister en per beleidsdomein een overzicht geboden van de politiek voorziene financiële engagementen voor de jaren 2008 en 2009 (zie infra 3.6.).

Het samengevoegde resultaat van de evolutie van de kredieten in constant beleid t.o.v. BC 2007 en de politiek voorziene financiële engagementen in 2008 en 2009 biedt finaal een meerjarig overzicht van de verwachte evolutie van de beleids- en betaalkredieten voor het geheel van de Vlaamse overheid (zie infra 3.3) en gezien per beleidsdomein (zie infra 3.7.).

Naast bovenvermelde beleids- en betaalkredietenevolutie wordt tevens een analyse gemaakt van de binnen het FFEU voorziene projecten 2007-2009 en de voorziene betaalkredieten voor de projecten voor de jaren 2001 t.e.m. 2006 en de projecten voor de jaren 2007 t.e.m. 2009 (zie infra 3.4.).

Net zoals bij de ontvangstenbegroting wordt voor de indexatie gewerkt met een inflatieverwachting in de periode 2008-2009 van 1,5%. Voor een korte beschrijving van de gehanteerde werkwijze i.v.m. de indexatie en voor een overzicht van de daaruit voortvloeiende jaar-op-jaar toename van de kredieten per beleidsdomein wordt verwezen naar bijlage I.

3.1. De beleidskredieten

Voor de berekening van de beleidskredieten dient een onderscheid gemaakt te worden tussen de berekening van de beleidskredieten bij de ministeries (excl. DAB's) enerzijds en bij de te consolideren instellingen anderzijds

Vooreerst wordt er ingegaan op de berekening van de beleidskredieten bij de ministeries.

3.1.1. Beleidskredieten ministeries

Bij de beleidskredieten van de ministeries vertrekt men vanuit de som van de niet-gesplitste kredieten, de bijkredieten voorgaande jaren en de gesplitste vastleggingskredieten. Deze kredieten worden aangevuld met de voorziene ontvangsten uit begrotingsfondsen.

Op bovenstaande som worden enkele correcties doorgevoerd, die overwegend ook in de berekening van betaalkredieten dienen doorgevoerd te worden.
- Ten eerste wordt de som van bovenstaande kredieten gezuiverd voor de kredieten die voorzien zijn voor participaties en deelnemingen (ESR 8), en voor aflossingen (ESR 9). Deze kredieten dienen namelijk niet te worden meegenomen in de berekening van het vorderingensaldo van de Vlaamse Gemeenschap.

- Ten tweede wordt een correctie doorgevoerd voor de kredieten die bestemd zijn voor de te consolideren instellingen van de Vlaamse Gemeenschap[2]. Het beleid dat met deze kredieten kan gevoerd worden, wordt verder meegenomen bij de te consolideren instellingen (zie infra).

- Ten derde dient er opgemerkt te worden dat er in de begroting van de ministeries ook vastleggingsmachtigingen (met resp. vereffeningskredieten) kunnen opgenomen worden, die niet voor een te consolideren instelling bestemd zijn (vb ESF-agentschap). In voorkomend geval wordt het vereffeningskrediet vervangen door de machtiging. De verbintenissenmachtiging van het VWF wordt evenwel niet in rekening gebracht, omdat deze machtiging niet volledig in ESR-uitgaven voor het ministerie RWO zal omgezet worden.

- Ten vierde wordt het bij de begrotingsopmaak ingeschreven provisioneel gesplitst vastleggingskrediet t.b.v. 50 miljoen euro voor vastlegging of hervastlegging van overgenomen verbintenissen, benodigd voor de technische verwerking van eventuele taakverschuivingen in het kader van de opstart van het Beter Bestuurlijk Beleid, gecorrigeerd op de voorziene beleidskredieten. Dit omwille van het feit dat eventuele vastleggingen die hieruit ressorteren, aanleiding geven tot een evenredige verlaging van de openstaande verplichtingen. Vanaf 2008 wordt dit krediet niet meer voorzien.

- Ten vijfde wordt het bij de begrotingsopmaak 2007 ingeschreven provisioneel gesplitst vastleggingskrediet t.b.v. 75 miljoen euro ter compensatie van geannuleerde openstaande verplichtingen, gecorrigeerd op de voorziene beleidskredieten. Dit omwille van het feit dat eventuele vastleggingen die hieruit ressorteren, meer dan evenredig gecompenseerd worden

[2] Voor het Pensioenfonds, het pensioenfonds van de VRT en het Zorgfonds worden de kredieten die jaarlijks zijn voorzien bij de ministeries niet gecorrigeerd en bijgevolg meegerekend als beleidskredieten van de ministeries. De in rekening te brengen reserve-evolutie van deze instellingen worden als een correctielijn ingevoegd in de algemene tabel m.b.t. de beleidskredieten (ministeries + te consolideren instellingen).

door verlaging van nog openstaande verplichtingen. Vanaf 2008 wordt dit krediet niet meer voorzien in de meerjarenbegroting.

- Tenslotte wordt er een correctie doorgevoerd voor de ingeschreven conjunctuurprovisie. Deze conjunctuurprovisie kan namelijk eventueel worden gebruikt voor de afbouw van impliciete schuld, op het moment dat de nu ingeschreven ontvangsten zich effectief zouden realiseren en er niet naar het FFEU wordt getransfereerd. In dit geval kan de begrote conjunctuurprovisie uit de beleidskredieten worden getrokken. Deze conjunctuurprovisie wordt vanuit een orthodox uitgangspunt blijvend ingeschreven in de jaren 2008 en 2009.

Een laatste opmerking die dient gemaakt te worden, heeft betrekking op de ingeschreven intrestkredieten m.b.t. de uitstaande directe en indirecte schuld. Aangezien deze intrestlasten effectief dienen te worden betaald en niet eerder in beleidskredieten zijn voorzien en gezien er van het standpunt wordt vertrokken dat de definitie van de beleidskredieten zo nauw mogelijk dient aan te sluiten bij de definitie van betaalkredieten, worden de intrestkredieten behouden in de beleidskredieten[3]. Anderzijds is het wel zo dat er met de kredieten die voorzien zijn voor de betaling van intresten geen beleid kan gevoerd worden.

3.1.2. Beleidskredieten van te consolideren instellingen (DAB's, VOI's, IVA's met rp, EVA's)

Voor de berekening van de beleidskredieten van de te consolideren instellingen wordt een onderscheid gemaakt tussen de te consolideren instellingen die in hun begroting een opsplitsing maken tussen vastleggings- en ordonnanceringskredieten en de andere instellingen met enkel een begroting in ordonnanceringskredieten.

Bij de instellingen met een opsplitsing in de begroting tussen vastleggings- en ordonnanceringskredieten, wordt het vastleggingskrediet (gecorrigeerd voor participaties en deelnemingen, schuldaflossing, dotaties naar andere te consolideren instellingen, reserve-opbouw en over te dragen saldi) genomen.
De ingeschreven vastleggingskredieten bevatten in ieder geval ook de machtigingen en gesplitste dotatieartikelen die zijn ingeschreven in de begrotingen van de ministeries.

Voor de overige te consolideren instellingen wordt van de hypothese vertrokken dat de vastleggingskredieten gelijk zijn aan de ingeschreven ordonnanceringskredieten (gecorrigeerd voor participaties en deelnemingen, schuldaflossing, dotaties naar andere te consolideren instellingen, reserve-opbouw en over te dragen saldi).
Deze vastleggingskredieten worden evenwel nog verder gecorrigeerd voor het geval er een machtiging of een gesplitst dotatieartikel is ingeschreven in de begrotingen van de ministeries. In dit geval wordt het verschil tussen de in de begroting van de ministeries ingeschreven machtiging en het in de begroting van de ministeries ingeschreven vereffeningskrediet gecorrigeerd op de totaal ingeschreven kredieten van de instelling.

Wat betreft de VOI A FFEU wordt er vanuit gegaan dat de beleidskredieten die hier worden ingeschreven het gevolg zijn van de recuperatie van vroeger gestemde beleidskredieten. In de begrotingen 2007-2009 wordt uitgegaan van een recuperatie van 125 miljoen euro aan beleidskredieten.

[3] De correctie m.b.t. de **gelopen** intresten wordt als een correctielijn ingevoegd in de algemene tabel m.b.t. de beleidskredieten.

Voor de bepaling van het verschil tussen de betaal- en beleidskredieten laten we het FFEU buiten beschouwing, omdat er bij de recuperatie van beleidskredieten ook steeds evenveel betaalkredieten moeten kunnen gerecupereerd worden binnen de begroting van een bepaald jaar. Dit zorgt ervoor dat er bij het ontstaan van beleidskredieten voor het FFEU, er tevens evenveel betaalkredieten voorzien worden om aan de verbintenissen te voldoen. Voor de vergelijking van de beleids- en betaalkredieten wordt het FFEU bijgevolg buiten beschouwing gelaten.

Met betrekking tot de intrestkredieten kan dezelfde opmerking gemaakt worden als bij de ministeries.

3.1.3. Beleidskredieten ministeries + te consolideren instellingen

In onderstaande tabel U.1 wordt een overzicht gegeven van de totale beleidskredieten van de ministeries en de te consolideren instellingen voor de jaren 2007 t.e.m. 2009. Hierbij worden tevens correctielijnen m.b.t. gelopen intresten en reserve-evoluties bij het Pensioenfonds, Pensioenfonds VRT en het Zorgfonds ingevoegd.

Tabel U.1: Totale beleidskredieten 2007-2009 (in duizend euro).

		2007	**2008**	**2009**
Beleidskredieten ministeries + te consolideren instellingen	+	22.210.684	23.078.184	24.106.171
Reserve-evolutie(*) Pensioenfonds	+	-1.312	-329	751
Reserve-evolutie Pensioenfonds VRT	+	0	0	0
Reserve-evolutie Zorgfonds	+	-19.173	0	0
Correctie gelopen intresten	+	-2.507	-270	-35
TOTAAL	=	**22.187.692**	**23.077.584**	**24.106.888**

(*) Teneinde de link met de berekening van het vorderingensaldo zo juist mogelijk te houden, wordt reserveopbouw, resp. reserveafbouw, beschouwd als zijnde minder beleidskrediet, resp. meer beleidskrediet.

3.2. Betaalkredieten

Voor de berekening van de betaalkredieten, wordt eveneens een opsplitsing gemaakt tussen betaalkredieten bij de ministeries (excl. DAB's) en betaalkredieten bij de te consolideren instellingen.

3.2.1. Betaalkredieten ministeries

Bij de betaalkredieten vertrekt men van de sommatie van de niet-gesplitste kredieten, de bijkredieten voorgaande jaren, de variabele kredieten en de gesplitste ordonnanceringskredieten.

Op bovenstaande som worden enkele correcties doorgevoerd, zoals in de berekening van het ESR-vorderingensaldo van de Vlaamse overheid. Zo wordt er gecorrigeerd voor uitgaven

m.b.t. participaties en deelnemingen (ESR-8), schuldaflossing (ESR-9) en kredieten bestemd voor te consolideren instellingen[4].

Voor de conjunctuurprovisie wordt aan betaalzijde geen correctie doorgevoerd (zie supra).

Vergelijkbaar met de berekening van het ESR-vorderingensaldo wordt er geen correctie doorgevoerd voor de ingeschreven intrestkredieten[5].

3.2.2. Betaalkredieten van te consolideren instellingen (DAB's, VOI's, IVA's met rp, EVA's)

Voor de bepaling van de betaalkredieten van de te consolideren instellingen wordt er vertrokken van de voorziene betaalkredieten in de respectievelijke begrotingen van de instellingen.
Hierop worden correcties doorgevoerd voor participaties en deelnemingen, schuldaflossing, dotaties naar andere te consolideren instellingen, reserve-opbouw en over te dragen saldi.

Zoals hierboven gesteld zijn de betaalkredieten die voorzien zijn bij de VOI A FFEU, gerecupereerde betaalkredieten van voorgaande en het huidige begrotingsjaar. In een zelfde redenering als bij de beleidskredieten wordt het FFEU ook hier buiten beschouwing gelaten.

In het kader van de begrotingsnormering dient er mee rekening gehouden te worden dat de afroming van betaalkredieten naar het FFEU pas kan gebeuren op het moment dat de geraamde middelen ook effectief worden gerealiseerd. Ten tweede zorgt de werking van het FFEU voor een spreiding van de betaalverplichting doorheen de tijd. Op het moment dat er effectief aan betaalverplichtingen wordt voldaan, wordt tevens het ESR-vorderingensaldo belast.

In onderstaande tabel U.2 wordt een overzicht gegeven van de in de jaren 2007 t.e.m. 2009 voorziene betaalkredieten binnen het FFEU.

Tabel U.2: Voorziene betaalkredieten binnen het FFEU (in duizend euro).

	2007	**2008**	**2009**
Projecten 2001-2006	148.421	91.023	61.662
Projecten 2007-2009	0	53.750	88.750
TOTAAL	**148.421**	**144.773**	**150.412**

3.2.3. Betaalkredieten ministeries + te consolideren instellingen

In onderstaande tabel U.3 wordt een overzicht gegeven van de totale betaalkredieten van de ministeries en de te consolideren instellingen voor de jaren 2007 t.e.m. 2009. Hierbij worden tevens correctielijnen m.b.t. de gelopen intresten en reserve-evoluties bij het Pensioenfonds, Pensioenfonds VRT en het Zorgfonds ingevoegd.

[4] Net zoals bij de berekening van de beleidskredieten wordt de eventueel in rekening te brengen reserve-evolutie van het Pensioenfonds, het pensioenfonds van de VRT en het Zorgfonds als een correctielijn in de algemene tabel m.b.t. de betaalkredieten ingevoegd (ministeries + te consolideren instellingen).
[5] De correctie m.b.t. de **gelopen** intresten wordt als een correctielijn ingevoegd in de algemene tabel m.b.t. de betaalkredieten.

Tabel U.3: Totale betaalkredieten 2007-2009 (in duizend euro).

		2007	2008	2009
Betaalkredieten ministeries + te consolideren instellingen	+	22.343.836	23.333.626	24.368.797
Reserve-evolutie(*) Pensioenfonds	+	-1.312	-329	751
Reserve-evolutie Pensioenfonds VRT	+	0	0	0
Reserve-evolutie Zorgfonds	+	-19.173	0	0
Correctie gelopen intresten	+	-2.507	-270	-35
TOTAAL	=	**22.320.844**	**23.333.026**	**24.369.514**

(*) Teneinde de link met de berekening van het vorderingensaldo zo groot mogelijk te houden, wordt reserveopbouw, resp. reserveafbouw, beschouwd als zijnde minder betaalkrediet, resp. meer betaalkrediet.

3.3. Evolutie van de beleids- en betaalkredieten

Grafiek U.1 geeft de evolutie van de beleids- en betaalkredieten weer over de periode 2007-2009. Hieruit kan vastgesteld worden dat in de komende jaren steeds een hoger betaalkrediet is ingeschreven, dan het in elk jaar voorziene beleidskrediet.

Grafiek U.1: Evolutie van de beleids- en betaalkredieten

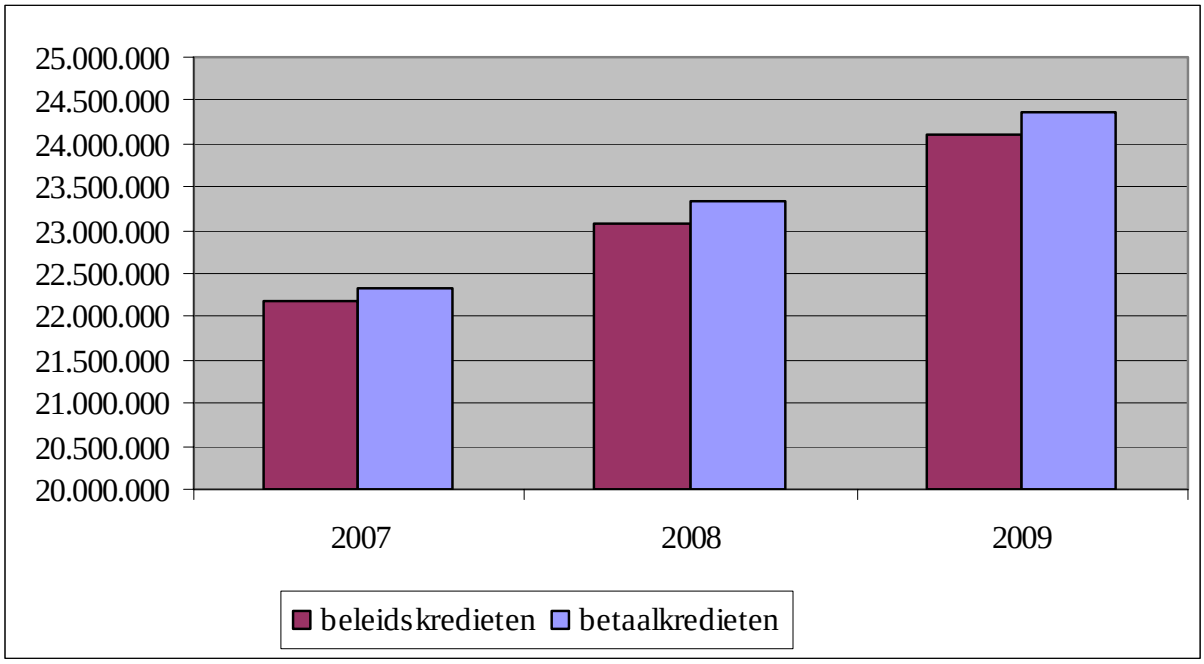

3.4. Evolutie van de beleids- en betaalkredieten binnen het FFEU

Grafiek U.2 geeft de evolutie weer van de voorziene projecten binnen het FFEU in de periode 2007-2009. Daarnaast worden ook de voorziene betaalkredieten voor de projecten 2001-2006 en de betaalkredieten voor de projecten 2007-2009 weergegeven.

Grafiek U.2 Evolutie van de beleids- en betaalkredieten binnen het FFEU

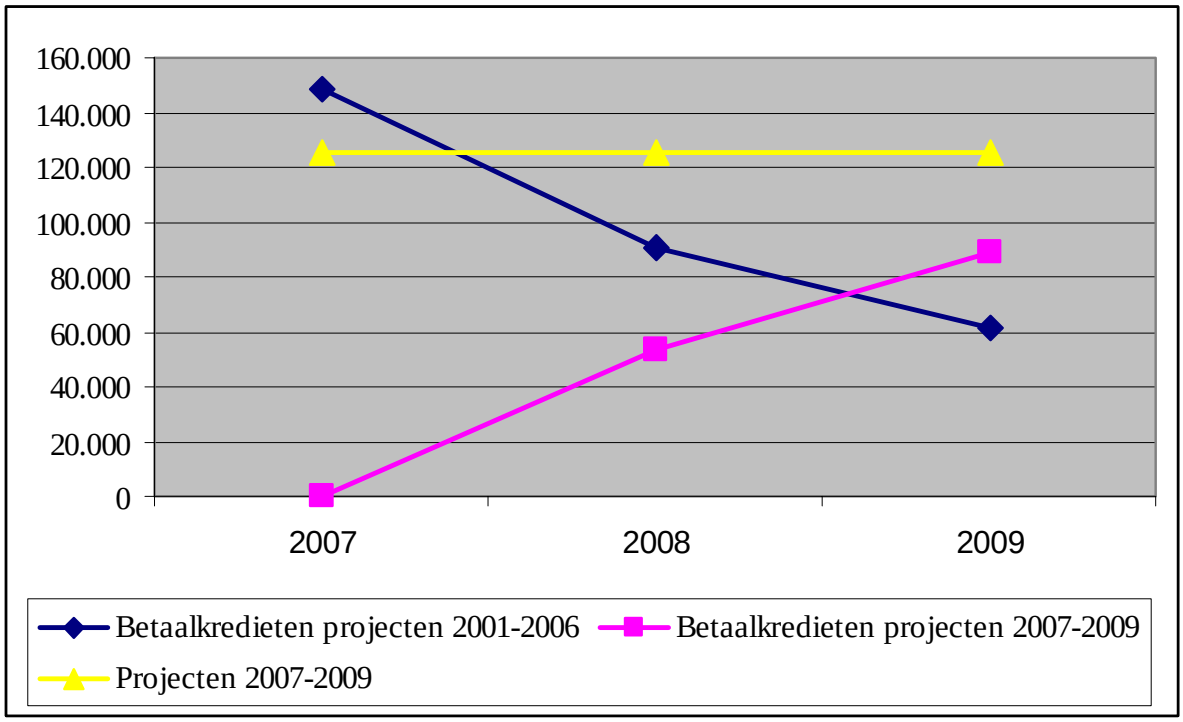

3.5. Actualisatie beleids- en betaalkredieten 2007-2009 op basis van constant-beleidshypothese t.o.v. kredieten BC 2007

In navolging van de eerste aanzet in de meerjarenbegroting 2007-2009, wordt bij huidig voorliggende meerjarenbegroting de laatst ingediende begrotingscontrole 2007 als basis genomen voor het constante beleid. Concreet betekent het dat de voorliggende kredietevolutie onderhavig is aan:

- De kost van indexatie (Zie bijlage I);
- De evolutie van allerhande technische parameters zoals intrestevolutie, prijs van olieproducten, voorziene ontvangsten begrotingsfondsen, niveau van encours, … ;
- Wegvallen van éénmalig ingeschreven kredieten;
- Genomen beslissingen die worden gecatalogeerd als 'constant beleid', maar met een meerjarige weerslag (vb. budgettaire weerslag van het Interprofessioneel Akkoord);
- …

Wat betreft de in de begroting 2007 voorziene politieke engagementen, worden er voor de jaren 2008 en 2009 in de kredieten m.b.t. het constant beleid geen verdere kredietevoluties voorzien t.o.v. 2007 zodat de link met het politiek afgesproken traject m.b.t. de bijkomende kredieten kan worden weerhouden. In de tabel waarin de politieke beleids- en betaalkredieten worden weergegeven zal de voorziene invulling van deze bijkomende kredieten verder worden geduid (zie infra 3.6.).

Onderstaande tabel U.4 geeft een overzicht van de resultaten van de actualisatie van de beleids- en betaalkredieten 2007-2009 per beleidsdomein en algemeen op basis van een constant-beleidshypothese t.o.v. basis BC 2007.

Tabel U.4: Actualisatie beleids- en betaalkredieten 2007-2009 op basis van constant-beleidshypothese t.o.v. kredieten BC 2007

		BELEID				BETAAL		
		2007	**2008**	**2009**		**2007**	**2008**	**2009**
Hogere Entiteiten		119.889	120.558	120.991		119.889	120.558	120.991
Diensten Algemeen Regeringsbeleid		104.781	113.993	114.593		103.873	114.006	115.122
Bestuurszaken		2.304.315	2.376.506	2.452.675		2.321.945	2.401.662	2.451.783
Financiën en Begroting		344.269	310.015	283.358		436.578	402.810	376.153
Internationaal Vlaanderen		163.533	163.939	165.367		164.676	168.222	168.183
Economie, Wetenschappen en Innovatie		987.209	989.475	998.364		954.048	1.000.897	1.020.334
Onderwijs en Vorming		8.876.527	8.992.642	9.142.728		8.870.203	8.991.357	9.137.506
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin		2.699.791	2.762.605	2.866.396		2.842.693	2.910.619	2.962.993
Cultuur, Jeugd, Sport en Media		1.161.851	1.120.401	1.142.304		1.145.403	1.142.193	1.145.815
Werk en Sociale Economie		1.308.047	1.322.110	1.344.292		1.307.254	1.324.731	1.346.126
Landbouw en Visserij		155.910	155.952	156.553		163.670	165.415	161.965
Leefmilieu, Natuur en Energie		715.596	793.361	787.408		759.192	850.049	840.454
Mobiliteit en Openbare Werken		2.661.410	2.690.860	2.736.130		2.518.084	2.605.401	2.629.159
Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed		607.556	587.133	588.016		605.649	608.210	599.366
Aflopend programma bestaansmiddelen		0	0	0		30.679	12.992	6.491
TOTAAL (excl. FFEU)		**22.210.684**	**22.499.550**	**22.899.174**		**22.343.836**	**22.819.122**	**23.082.440**

3.6. Politieke beleids- en betaalkredieten 2008-2009 t.o.v. kredieten BC 2007

Na de bepaling van de benodigde kredieten om het constant beleid t.o.v. de ingeschreven kredieten bij BC 2007 te kunnen verder zetten, blijft er een netto-beleidsmarge over voor de jaren 2008 en 2009 die politiek kan ingevuld worden en op die manier de verdere beleidsopties in huidige legislatuur weergeeft.

In navolging van de meerjarenbegroting 2006-2009, zoals ingediend bij het Vlaamse Parlement bij de aanpassing van de begroting 2005, is er in de loop van 2005 een politiek afgesproken traject uitgewerkt van bijkomende kredieten voor de respectievelijke beleidsthema's in de periode 2006 tot en met 2009 t.o.v. de kredieten op basis van een constant beleidshypothese t.o.v. BC 2005.

Het uitgestippelde traject bouwt enerzijds verder op de tijdens de regeringsonderhandelingen voorziene beleids- en betaalkredieten en anderzijds op de verdere politieke invulling van extra vrijgekomen beleidsmarge zoals na de opmaak van de meerjarenbegroting 2006-2009

In het kader van het 'rollend maken van de politieke enveloppen', zoals aangegeven in de meerjarenbegroting 2007-2009 en de beleidsbrief Financiën en Begroting 2006-2007 wordt in tabel U.5 een indicatief overzicht geboden van het politiek afgesproken traject m.b.t. de bijkomende kredieten voor de jaren 2008 en 2009 t.o.v. 2007.

Om een volledig overzicht te krijgen van de in deze legislatuur voorziene politieke kredieten wordt verwezen naar de meerjarenbegroting 2007-2009, waar een overzicht wordt geboden van de politieke beleids- en betaalkredieten t.o.v. het kredietniveau bij BC 2005.

In tabel U.6 tenslotte wordt een samengevoegd resultaat weergegeven van de evolutie van de beleids- en betaalkredieten voor de jaren 2007 t.e.m. 2009 m.b.t. het constant beleid t.o.v. BC 2007 en de politiek voorziene financiële engagementen in 2008 en 2009.

Tabel U.5: Politieke beleids- en betaalkredieten 2008-2009 t.o.v. kredieten BC 2007

BELEID	2008	2009	BETAAL	2008	2009
LETERME					
Landbouw	141	218		141	218
MOERMAN					
Innovatiepact	75.000	100.000		75.000	100.000
VANDENBROUCKE					
Schoolgebouwen	25.000	25.000		25.000	50.000
Nieuwe Financiering Leerplichtonderwijs	35.059	137.234		35.059	137.234
Sociale Voorzieningen Hogescholen	3.700	7.480		3.700	7.480
Hoger Onderwijs	24.607	30.772		24.607	30.772
Leerlingenvervoer-Busbegeleiding	5.200	10.000		5.200	10.000
Gelijke Onderwijskansen	1.500	1.500		1.500	1.500
Wegvallen éénmalige ICT-investeringen	-10.952	-11.879		-10.952	-11.879
Uitbreiding Omkadering Pedagogische Begeleiding	514	2.063		514	2.063
Internaten Gemeenschapsonderwijs	264	1.060		264	1.060
Kleuterparticipatie	16.000	16.000		16.000	16.000
Decreet Volwassenenonderwijs	4.600	4.600		4.600	4.600
Deeltijds Kunstonderwijs	2.000	3.000		2.000	3.000
Invulling Vrije Ruimte 2006	7.972	9.256		7.972	9.256
Allerhande Maatregelen	4.377	-4.542		4.377	-4.542
Interne compensaties	-1.576	-13.878		-1.576	-13.878
CAO Onderwijs	64.360	110.530		64.360	110.530
CAO-Social Profit	70	139		70	139
Meerbanenplan	10.854	21.519		10.854	21.519
CAO-Social Profit	346	781		346	781
BOURGEOIS					
Buitenlands Beleid (extra 10%)	1.458	3.062		1.458	3.062
Toerisme	1.858	3.799		1.858	3.799
CAO-Social Profit	142	201		142	201
Ontwikkelingssamenwerking	2.869	0		2.869	0
CAO Ambtenarenzaken	4.500	9.000		4.500	9.000
PEETERS					
Grootschalig Referentiebestand	2.000	0		2.000	0
Brownfields	5.375	8.367		5.634	8.732
Riolen (PPS bij gemeenten)	25.000	50.000		2.500	12.500
CAO-Social Profit	259	365			
Missing Links	20.000	20.000			
Cofinanciering Spoor + Onderhoudsbaggerwerken	5.000	5.000		17.870	65.360
Havens inclusief Scheldeverdieping	30.000	-68.000			

BELEID	2008	2009	BETAAL	2008	2009
KEULEN					
Vlabinvest (extra machtiging van 25 miljoen euro)	0	-100		0	-100
Wonen	14.146	31.337		14.146	31.337
Vernieuwde Huursubsidieregeling	4.187	10.338		4.187	10.338
Vlaams Woningfonds (uitbreiding doelgroep naar 1 kind en verhoging maximumwaarde van de woning)	1.652	3.304		1.652	3.304
CAO-Social Profit	15	21		15	21
Inburgeringsdecreet	3.829	5.016		3.829	5.016
CAO-Social Profit	281	394		281	394
Fiscaal pact gemeenten	50.000	100.000		50.000	100.000
Bijkomende stadsvernieuwingsprojecten	3.521	5.458		3.521	5.458
Groeivoet provinciefonds 3,5%	460	660		460	660
VAN BREMPT					
De Lijn (Pegasus e.a.)	14.756	16.817		14.756	16.817
Lijninvest beschikbaarheidsvergoedingen	5.144	24.883		5.144	24.883
Stationsomgevingen	5.100	8.300		5.100	8.300
Sociale economie	7.127	14.364		7.127	14.364
CAO-Social Profit	1.673	3.336		1.673	3.336
ANCIAUX					
Cultuur, jeugd en sport	10.907	23.570		10.907	23.570
Sportinfrastructuurplan	0	500		0	500
CAO-Social Profit	3.593	7.180		3.593	7.180
VERVOTTE					
Welzijn	26.990	6.093		26.990	6.093
Globaal Plan Jeugdzorg	6.660	12.820		6.660	12.820
Borstkankerscreening	270	540		270	540
Betaalkredieten VIPA	2.507	-3.237		2.507	-3.237
Wachtlijsten Gehandicaptensector	15.000	15.000		15.000	15.000
Reservering zorgfonds	-7.848	9.362		-7.848	9.362
Wegvallen éénmalige initiatieven	-32.319	-32.319		-32.319	-32.319
CAO-Social Profit	9.620	19.221		9.620	19.221
VAN MECHELEN					
Korting Personenbelasting	25.000	376.121		25.000	376.121
Vrijstelling Gezinswoning Langstlevende Partner	18.000	18.000		18.000	18.000
Fiscale stimuli	1.200	13.000		1.200	13.000
CAO-Social Profit	57	79		57	79
Wegvallen éénmalige maatregelen	-32.200	-32.200		-32.200	-32.200
Financiën en Begroting	22.943	0		22.943	0
Limburgplan	6.000	20.798		1.500	4.298
START	2.709	5.553		2.709	5.553
PROVISIES					
CAO Social Profit	20.157	40.141		20.157	40.141
TOTAAL	**578.634**	**1.206.997**		**514.504**	**1.286.357**

3.7. Samengevoegd resultaat evolutie beleids- en betaalkredieten 2007-2009

In tabel U.6 wordt een samengevoegd resultaat weergegeven van de evolutie van de beleids- en betaalkredieten voor de jaren 2007 t.e.m. 2009 m.b.t. het constant beleid t.o.v. BC 2007 en de politiek voorziene financiële engagementen in 2008 en 2009 t.o.v. BC 2007.

Tabel U.6: Samengevoegd resultaat evolutie beleids- en betaalkredieten 2007-2009

		BELEID				BETAAL		
		2007	**2008**	**2009**		**2007**	**2008**	**2009**
Hogere Entiteiten		119.889	120.558	120.991		119.889	120.558	120.991
Diensten Algemeen Regeringsbeleid		104.781	113.993	114.593		103.873	114.006	115.122
Bestuurszaken		2.304.315	2.439.231	2.573.468		2.321.945	2.464.387	2.572.576
Financiën en Begroting		344.269	345.015	658.358		436.578	437.810	751.153
Internationaal Vlaanderen		163.533	170.332	172.561		164.676	174.615	175.377
Economie, Wetenschappen en Innovatie		987.209	1.070.475	1.119.162		954.048	1.077.397	1.124.632
Onderwijs en Vorming		8.876.527	9.175.455	9.471.298		8.870.203	9.174.170	9.491.076
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin		2.699.791	2.794.913	2.916.633		2.842.693	2.942.927	3.013.230
Cultuur, Jeugd, Sport en Media		1.161.851	1.139.292	1.182.298		1.145.403	1.161.084	1.185.809
Werk en Sociale Economie		1.308.047	1.345.970	1.391.979		1.307.254	1.348.591	1.393.813
Landbouw en Visserij		155.910	156.092	156.772		163.670	165.555	162.184
Leefmilieu, Natuur en Energie		715.596	826.120	846.389		759.192	860.308	861.935
Mobiliteit en Openbare Werken		2.661.410	2.773.569	2.748.683		2.518.084	2.650.980	2.750.072
Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed		607.556	607.169	632.986		605.649	628.246	644.336
Aflopend programma bestaansmiddelen		0	0	0		30.679	12.992	6.491
TOTAAL (excl. FFEU)		**22.210.684**	**23.078.184**	**24.106.171**		**22.343.836**	**23.333.626**	**24.368.797**

Grafiek U.3 geeft de evolutie in beleidskredieten weer per beleidsdomein voor de jaren 2007 t.e.m. 2009.

Grafiek U.3: Samengevoegd resultaat evolutie beleidskredieten per beleidsdomein 2007-2009 (excl. FFEU)

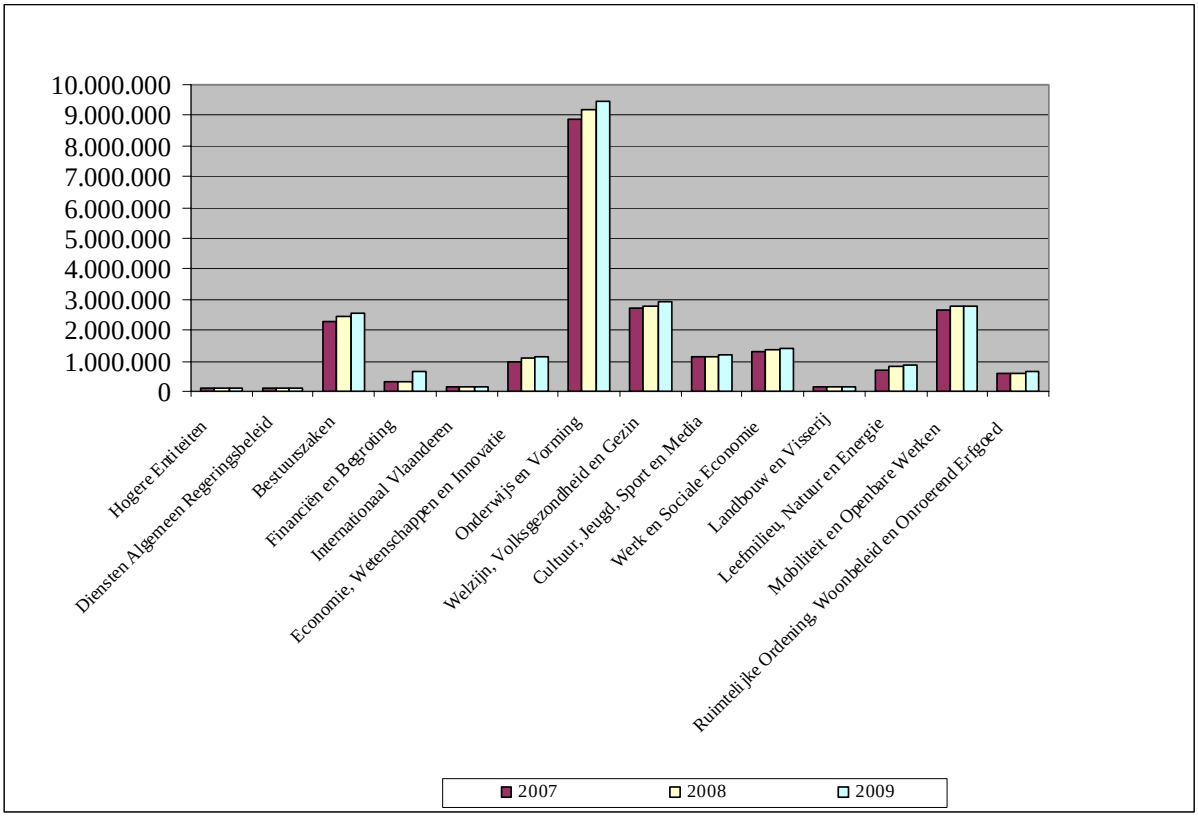

4. De meerjarenbegroting in het kader van de normering

4.1. Het vorderingensaldo van de Vlaamse Overheid

Tabel N.2 toont de berekening van het vorderingensaldo voor de Vlaamse overheid. De tabel bestaat uit twee delen: de berekening van het vorderingensaldo van de Vlaamse ministeries en de berekening van het vorderingensaldo van de te consolideren instellingen.

Vertrekkende van het begrotingssaldo wordt het vorderingensaldo van de Vlaamse ministeries berekend. Het begrotingssaldo wordt bepaald als het verschil tussen de begrote ontvangsten exclusief leningopbrengsten en de begrote uitgaven, zijnde ordonnanceringskredieten (NGK, GOK, VRK en BVJ). Vervolgens worden op dit resultaat een aantal correcties aangebracht. Vooreerst worden ontvangsten en uitgaven begroot in het kader van kredietverleningen en deelnemingen (esr code 8) geneutraliseerd. Hetzelfde gebeurt met uitgaven om schuld af te lossen (esr code 9). De begrotingsuitgaven die het vorderingensaldo beïnvloeden worden dus gecorrigeerd met deelnemingen en kredietverleningen (code 8) en met aflossingen op de overheidsschuld (code 9).

Een volgende correctie heeft te maken met de aanrekening van de ontvangsten. In concreto wordt de geraamde opbrengst van bepaalde gewestbelastingen aangepast in functie van de inning door de Vlaamse overheid als het over de onroerende voorheffing gaat of in functie van de inkohieringen door de federale overheid en doorstorting aan Vlaanderen als het over de andere gewestbelastingen gaat. Ook het Instituut voor de Nationale Rekeningen voert voor de gewestbelastingen een correctie door ([6]).

Het berekenen van het vorderingensaldo op geconsolideerde basis impliceert bovendien dat de financiële stromen van en naar de te consolideren Vlaamse instellingen moeten geneutraliseerd worden. Dit is consolidatie. Vandaar dat zowel aan uitgaven-, als aan ontvangstenzijde respectievelijk de dotaties aan, als de dotaties van de te consolideren instellingen worden geneutraliseerd.

Om tot slot tot het vorderingensaldo van de Vlaamse ministeries te komen, wordt nog een laatste correctie gemaakt voor de gelopen interesten – enkel de interesten die op het betrokken begrotingsjaar betrekking hebben komen in aanmerking – en voor de reservevorming bij de VZW Vlaams Pensioenfonds en bij het pensioenfonds van de VRT.

Het tweede deel bestaat uit de berekening van het vorderingensaldo bij de te consolideren instellingen. Dit zijn de instellingen behorend tot de sector overheid: de DAB's, de VOI's A, B en sui generis, de IVA's met en zonder rechtspersoonlijkheid en de EVA's. In de berekening worden de wetenschappelijke instellingen en universiteiten niet meegerekend daar hierover geen begrotingsgegevens gekend zijn.

Hier wordt een gelijkaardige redenering toegepast. Vertrekkende van het begrote bedrag aan ontvangsten en uitgaven wordt via het becijferen van een aantal correcties tot het vorderingensaldo gekomen. De ESR gecorrigeerde ontvangsten en uitgaven houden ook in dat langs ontvangstenzijde het overgedragen saldo van een vorig begrotingsjaar en de opnemingen uit het reservefonds niet worden meegerekend. Langs uitgavenzijde worden dan

[6] Hoge Raad van Financiën, Afdeling Financieringsbehoeften van de Overheid, Jaarverslag 2003, blz. 115

weer het naar een volgend begrotingsjaar over te dragen saldo en de toewijzing aan het reservefonds niet meegerekend. Vanaf 2005 brengt de hervorming van de watersector met zich mee dat Aquafin opnieuw aan de voorwaarden voldoet om niet langer met de overheid geconsolideerd te worden. In concreto betreft het vooral het verleggen van 2 van de 3 essentiële risico's. De instellingen VVM-De Lijn, de NV Waterwegen en Zeekanaal en de NV Scheepvaart behoren wel tot de consolidatiekring.

Het vorderingensaldo van de Vlaamse overheid wordt bekomen door de resultaten van het eerste en het tweede deel samen te voegen. Los van de Vlaamse ministeries en van de te consolideren instellingen wordt er nog een correctie toegepast ten belope van de reservevorming bij het Vlaams Zorgfonds. Hoewel het Vlaams Zorgfonds een IVA met rechtspersoonlijkheid is, wordt ze niet meegeconsolideerd met de sector overheid binnen entiteit II, maar wel met de sector sociale zekerheid binnen entiteit I. Haar reservevorming verbetert dus het saldo van de sociale zekerheid. De Vlaamse overheid mag deze reservevorming op haar conto schrijven.

Tot slot wordt er nog rekening gehouden met een bepaalde graad van onderbenutting van de kredieten. In het verleden is trouwens gebleken dat de resultaten van begrotingsuitvoering in belangrijke mate verschillen van de bij de opmaak of controle van de begroting geraamde uitgaven en saldi. Zowel voor de Vlaamse ministeries als voor de te consolideren instellingen wordt rekening gehouden met een bepaalde graad van onderbenuttiging van de uitgavenkredieten. Deze onderbenuttiging heeft een positief effect op het vorderingensaldo. Het finale resultaat dat hier uit voortvloeit, is het gecorrigeerde vorderingensaldo van de Vlaamse overheid.

4.2. De norm

Met betrekking tot de na te leven norm wordt er vertrokken van het scenario B van de Overeenkomst van 15 december 2000 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 2001-2005, en van het tienjarig genormeerd traject (2001-2010) van de Hoge Raad van Financiën zoals het in het Jaarverslag 1999 beschreven staat. De Vlaamse regering heeft in het verleden reeds meermaals haar engagement ten aanzien van scenario B - het strengste scenario – benadrukt. Deze cijfers werden bevestigd op de Interministeriële Conferentie Financiën en Begroting van 1 juni 2005.

Op dit basisscenario worden normcorrecties toegepast voor kredietverleningen en deelnemingen (normverzwaring ten belope van 126,8 miljoen euro) en voor het verdwijnen van het Alesh mechanisme (normversoepeling ten belope van 51,8 miljoen euro voor het begrotingsjaar 2007, nadien afnemend). Bovendien werd er een normverzwaring aanvaard ten belope van 31,1 miljoen euro in ruil voor de vrijstelling van de werkgeversbijdrage (13,07%) op het vakantiegeld van de ambtenaren. Op het Overlegcomité van 6 juli 2005 werd voor de periode 2006-2010 een jaarlijkse normversoepeling onderhandeld, als compensatie voor de zware extra inspanning (bijkomend overschot ten belope van de vermoedelijke overrealisatie van bepaalde categorieën van ontvangsten) die Vlaanderen zou leveren – en ook geleverd heeft - in 2005. Voor het begrotingsjaar 2007 bedraagt de normversoepeling 145 miljoen euro. Voor de daaropvolgende jaren bedraagt ze achtereenvolgens 115, 145 en 100 miljoen euro.

Vervolgens verklaarde de Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting van 25 oktober 2005 zich akkoord met een normverzwaring in 2006 ten belope van 145,2 miljoen euro, te compenseren met een gelijkwaardige normversoepeling in 2008 en 2009. Tot slot toonde de Vlaamse Gemeenschap zich op de Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting van 16 oktober 2006 bereid om de middelen van het Toekomstfonds in 2007 niet uit te geven. In concreto komt dit neer op een normverzwaring in 2007 ten belope van 187 miljoen euro. Deze laatste is niet te compenseren.

Voorlopig voorziet de Vlaamse overheid geen gebruik te maken van de mogelijkheid om op basis van artikel 8 van de Samenwerkingsovereenkomst van 15 december 2000 een afwijking op de na te leven HRF-norm te bekomen. Deze afwijking bedraagt 1% van de door de federale overheid aan de betrokken entiteit toegewezen middelen inzake samengevoegde en gedeelde belastingen en dit bij ongewijzigde financieringsstelsel.

Tabel N.1 toont de berekening van de na te leven norm voor de begrotingsjaren 2006 en volgende (toestand na de Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting van 16 oktober 2006).

Tabel N.1: Begrotingsnorm (in miljoen euro)

		2006	**2007**	**2008**	**2009**
HRF scenario B	Basis	242,9	198,3	138,8	74,4
Correcties	*Codes 8 (KVD)*	*126,8*	*126,8*	*126,8*	*126,8*
	Alesh	*-51,7*	*-51,8*	*-44,7*	*-43,5*
	Vakantiegeld 13,07%	*31,1*	*31,1*	*31,1*	*31,1*
	HRF-afwijking tbv 1%	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*
	Overlegcomité 6 juli 2005	*-75,0*	*-145,0*	*-115,0*	*-145,0*
	IMCFB 25 oktober 2005	*145,2*	*0,0*	*-101,4*	*-43,7*
	IMCFB 16 oktober 2006	*0,0*	*187,0*	*0,0*	*0,0*
	Totaal correcties	176,4	148,1	-103,3	-74,4
Begrotingsnorm		**419,3**	**346,4**	**35,6**	**0,0**

Tabel N.2 toetst het begrote vorderingensaldo van de Vlaamse Overheid aan de te respecteren norm.

Uit deze toets blijkt dat het vorderingensaldo berekend op basis van de begroting van de Vlaamse ministeries ongeveer 6,3 miljard euro bedraagt. De bijdrage van de te consolideren instellingen is negatief; ze schommelt rond 6,4 miljard euro. Dit heeft uiteraard vooral te maken met de wijze van consolideren. In de algemene begroting van de Vlaamse ministeries worden immers uitgaande dotaties buiten beschouwing gelaten (en bijgevolg worden uitgaven genegeerd); bij de instellingen zijn dit inkomende dotaties (en bijgevolg worden hier inkomsten genegeerd).

Uit deze toets blijkt dat Vlaanderen voorziet om haar aangegane engagementen in de toekomst na te leven. Voor de periode 2007-2009 wordt er een licht overschot ten opzichte van de te respecteren norm voorzien, gaande van 1,8 tot 45,6 miljoen euro.

Tabel N.2: Normnaleving door de Vlaamse Overheid (in duizend euro)

	ESR-effect	2007	2008	2009
Algemene begroting Vlaamse ministeries				
Ontvangsten	+	21.635.619	22.166.894	23.108.398
Uitgaven	-	21.649.225	22.216.764	23.160.449
Begrotingssaldo Vlaamse ministeries	=	**-13.606**	**-49.869**	**-52.050**
Ontvangsten	+	21.635.619	22.166.894	23.108.398
Deelnemingen en kredietverleningen (esr code 8)	-	-170.306	-125	-125
Dotaties van instellingen behorende tot de consolidatiekring (esr code 463 / 464 en 663 / 664)	-	-279	-279	-279
Correctie aanrekening ontvangsten	+/-	27.500	49.222	49.450
ESR gecorrigeerde ontvangsten algemene begroting	=	**21.492.534**	**22.215.712**	**23.157.444**
Uitgaven	-	21.649.225	22.216.764	23.160.449
Deelnemingen en kredietverleningen (esr code 8)	+	-219.261	-47.643	-47.643
Dotaties aan instellingen behorende tot de consolidatiekring (esr code 413 / 414 en 613 / 614)	+	-6.164.946	-5.967.122	-6.188.648
Aflossingen directe schuld (esr code 9)	+	-134.123	-181.687	0
Correctie gelopen intresten	+/-	-2.507	-270	-35
Correctie aanrekening RSZ onderwijs	+	0	0	0
Reservevorming Pensioenfonds VRT	+/-	0	0	0
Reservevorming Pensioenfonds	+/-	-1.312	-329	751
ESR gecorrigeerde uitgaven algemene begroting	=	**15.127.076**	**16.019.712**	**16.924.874**
Vorderingensaldo Vlaamse ministeries (a)	=	**6.365.458**	**6.196.000**	**6.232.571**
Begrotingen te consolideren instellingen				
ESR gecorrigeerde ontvangsten van instellingen met DAB-vorm	+	288.235	277.514	276.391
ESR gecorrigeerde ontvangsten van instellingen met VOI-vorm	+	846.754	833.878	853.462
ESR gecorrigeerde uitgaven van instellingen met DAB-vorm	-	1.069.603	1.241.486	1.226.839
ESR gecorrigeerde uitgaven van instellingen met VOI-vorm	-	5.953.338	6.071.829	6.217.801
ESR gecorrigeerde uitgaven FFEU	-	148.421	144.773	150.412
Vorderingensaldo te consolideren instellingen (b)	=	**-6.036.373**	**-6.346.695**	**-6.465.199**
Vorderingensaldo (a) + (b)	=	**329.085**	**-150.695**	**-232.628**
Reservevorming/intering Zorgfonds	+/-	19.173	0	0
Onderbenuttiging Vlaamse ministeries: 3% op niet-loonkredieten			144.177	152.324
Onderbenuttiging te consolideren instellingen: 4% op niet-loonkredieten			87.760	89.336
Gecorrigeerd vorderingensaldo	=	**348.258**	**81.242**	**9.031**
Te behalen saldo	=	**346.395**	**35.568**	**0**
Verschil tov de te behalen norm in constant-beleid-hypothese	=	**1.863**	**45.674**	**9.031**

5. Schuld

Onderstaande tabel en grafiek geven een beeld van de schuldpositie van de Vlaamse Gemeenschap sinds eind 1990. Hieruit kan afgeleid worden dat de schuld haar maximum bereikte eind 1995. Vanaf 1996 is een gestage afbouw merkbaar. Ook deze legislatuur worden de inspanningen inzake schuldafbouw versterkt verder gezet. Het is immers de betrachting van de Vlaamse regering om reeds tegen eind 2008 Vlaanderen quasi schuldenvrij te maken. Dankzij de jaarlijks gerealiseerde begrotingsoverschotten enerzijds en de sterke kaspositie anderzijds zijn vervroegde schuldaflossingen financieel haalbaar.

Zonder de aflossingen binnen het Investeringsfonds “lokale besturen” staan in 2007 voor 283,56 miljoen euro aflossingen gepland. Hierdoor zal de totale uitstaande schuld dalen van 446,93 miljoen euro naar 163,37 miljoen euro. Nu al staat vast dat de consolidatielening “herfinanciering leningen overheidsaandeel” bij Dexia Bank N.V. eind 2008 volledig vervroegd zal terugbetaald worden. Hierdoor verdwijnt 129,56 miljoen euro met een oorspronkelijke aflossingskalender tot 2021 via één enkele betaling uit de Vlaamse schuldstatistieken. Aan dergelijke operatie is vanzelfsprekend een prijskaartje verbonden, maar dit weegt niet op tegen het wegvallen van alle toekomstige rentekosten die anders aan deze lening gekoppeld waren.

Tabel S.1 : Evolutie van de uitstaande directe en indirecte schuld van de Vlaamse Gemeenschap 1990-2009 (in miljoen euro)

Datum	Directe schuld	Indirecte schuld	Totale schuld
31/12/90	0	5.731,17	5.731,17
31/12/91	570,16	6.010,60	6.580,76
31/12/92	942,00	6.370,79	7.312,78
31/12/93	1.772,44	6.378,55	8.150,99
31/12/94	2.317,80	5.411,99	7.729,79
31/12/95	4.078,22	4.201,55	8.279,77
31/12/96	4.148,35	3.951,10	8.099,45
31/12/97	3.904,99	3.727,13	7.632,12
31/12/98	3.447,21	3.156,45	6.603,66
31/12/99	3.257,72	2.828,41	6.086,13
31/12/00	2.732,57	2.589,72	5.322,29
31/12/01	2.736,59	1.814,17	4.550,76
31/12/02	2.143,94	1.739,95	3.883,89
31/12/03	1.715,59	31,97	1.747,56
31/12/04	1.176,47	28,24	1.204,71
31/12/05	858,21	24,33	882,54
31/12/06	426,50	20,43	446,93
31/12/07	146,32	17,05	163,37
31/12/08	52,16	13,48	65,64
31/12/09	0	0	0

Grafiek S.1 : Evolutie van de uitstaande directe en indirecte schuld van de Vlaamse Gemeenschap 1990– 2009 (in miljoen euro)

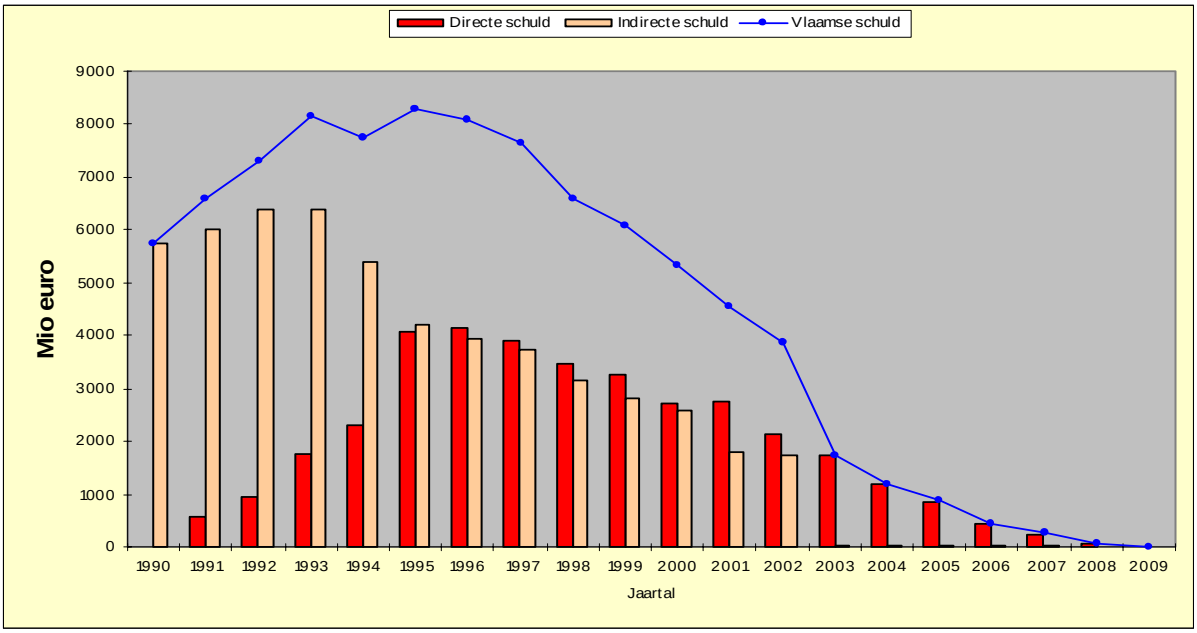

Het afbouwen van de schuld heeft drie positieve gevolgen. Ten eerste kunnen – vanuit een kasredenering - de vrijgekomen (kas-) middelen voor andere doeleinden besteed worden dan voor kapitaalsaflossingen en rentebetalingen. Ten tweede creëert – vanuit een ESR beleidsredenering – het verminderen van de jaarlijkse rentebetalingen extra permanente beleidsruimte. Ten derde tenslotte heeft het lage schuldpeil van Vlaanderen er mede toe geleid dat het ratingagentschap Moody's aan Vlaanderen in 2007 haar hoogste rating Aaa toekende.

Tabel S.2 becijfert de genoemde gevolgen. Zo kan men uit de onderstaande tabel aflezen dat de totale last van de directe en indirecte schuld op de begroting is gedaald van 700,4 miljoen euro (in 1996) tot 168,8 miljoen euro (in 2006). Dit betekent een recurrente jaarlijkse besparing van 531,6 miljoen euro. De verdere schuldafbouw in de komende jaren zal op haar beurt opnieuw aanleiding geven tot een substantiële verlaging van de lasten.

Tabel S.2 : Historische lasten m.b.t. de directe en indirecte schuld (in duizend euro)

Jaar	Netto rentelasten	Aflossingen uit de begroting Titel 1	Totale last op de begroting Titel 1
1996	438.305,5	262.060,6	700.366,1
1997	411.850,3	250.972,4	662.822,7
1998	343.171,4	365.239,3	708.410,7
1999	285.925,3	397.342,1	683.267,4
2000	214.636,4	302.140,4	516.776,8
2001	171.997,7	177.118,6	349.116,3
2002	125.263,1	142.698,5	267.961,6
2003	95.527,6	138.118,9	233.646,5
2004	62.879,0	161.850,5	224.729,5
2005	41.133,8	161.121,4	202.255,2
2006	9.315,00	159.445,27	168.760,27

Bijlage 1 – Overzicht van de jaar-op-jaar toename van de kredieten per beleidsdomein ten gevolge indexatie

Voor de berekening van de voorziene indexatie in 2008 en 2009 wordt vertrokken van de kredieten zoals voorzien in een constant-beleidshypothese aangevuld met de politieke beleids- en betaalkredieten waaraan reeds een gekende bestemming is gegeven. In tabel B.1 wordt een overzicht geboden van de jaar-op-jaar toename van de kredieten per beleidsdomein ten gevolge indexatie.

Tabel B.1: Overzicht van de jaar-op-jaar toename van de kredieten per beleidsdomein ten gevolge indexatie

		Kredieten recurrent in te schrijven vanaf jaar x			**Kredieten éénmalig in te schrijven in jaar x**	
		2008	**2009**		**2008**	**2009**
Hogere Entiteiten		4	728		665	370
Diensten Algemeen Regeringsbeleid		806	1.391		494	274
Bestuurszaken		2.546	4.360		1.590	884
Financiën en Begroting		231	3.008		2.552	2.126
Internationaal Vlaanderen		894	1.785		806	447
Economie, Wetenschappen en Innovatie		11.907	12.412		360	200
Onderwijs en Vorming		37.436	159.597		109.899	61.497
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin		3.588	46.938		39.840	22.517
Cultuur, Jeugd, Sport en Media		3.825	8.935		5.063	2.850
Werk en Sociale Economie		6.547	15.551		8.122	4.600
Landbouw en Visserij		1.206	2.010		770	428
Leefmilieu, Natuur en Energie		5.411	7.547		1.902	1.059
Mobiliteit en Openbare Werken		23.291	23.424		2.419	1.345
Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed		7.865	8.512		691	385
Aflopend programma bestaansmiddelen		0	0		0	0
TOTAAL		**105.557**	**296.198**		**175.174**	**98.983**

De middelenevolutie wordt beïnvloed door de economische prognoses van de jaren 2007 tot en met 2009. Wat betreft de uitgavenkant blijft de invloed op een constant-beleidsbasis echter hoofdzakelijk beperkt tot de invloed van de inflatie, gemeten op basis van de gezondheidsindex. Het is deze index die bepalend is voor de evolutie van de lonen. Daarnaast wordt ook rekening gehouden met een stijging van andere (werkings-)uitgaven dan lonen door een (al dan niet) gedeeltelijke verrekening van de levensduurte, gemeten in termen van de gezondheidsindex. In de tabel hieronder worden de in voorliggende meerjarenbegroting aangehouden prognose voor de inflatiecijfers (GZI) voor de jaren 2007-2009 weergegeven.

Tabel B.2: Gehanteerde gezondheidsindex

	2007	**2008**	**2009**
GZI	1,8%	1,5%	1,5%

De begroting van de Vlaamse gemeenschap werkt met twee indexmechanismen. Enerzijds maakt men gebruik van de zogenaamde indexprovisie en anderzijds wordt het klassieke indexeringmechanisme gebruikt. Specifieke indexregimes (zoals voor het Gemeentefonds) werden niet meegenomen in voornoemde tabel maar zijn wel verwerkt in de globale oefening.

Indexprovisie

Een aantal kredieten binnen de Vlaamse uitgavenbegroting worden geïndexeerd op basis van het indexeringsmechanisme dat voor de lonen van de ambtenaren (wet van 1 maart 1977) toegepast wordt. Het principe hierbij is dat de tweede maand nadat het voortschrijdende gemiddelde van de gezondheidsindex de waarde van de spilindex overschreden heeft, de lonen toenemen met 2%. Dit betekent dat men een budgettaire weerslag krijgt in het jaar van de overschrijding van de spil, behalve wanneer de spilindex wordt overschreden in de laatste twee maanden van het jaar.

Op basis van de in de begroting toegekende code wordt voor elke basisallocatie bepaald of gebruik gemaakt wordt van de loonprovisie of niet. Voor iedere basisallocatie, opgenomen in de loonprovisie, past men het hierboven beschreven mechanisme toe op het loonaandeel van de desbetreffende basisallocatie.
Om voorspellingen van de sprongen van de spilindex voor de periode 2008-2009 te maken, wordt gekeken naar de maandelijkse evolutie van de gezondheidsindex. Het Planbureau geeft voorspellingen op maandbasis voor 2007. Op basis van de gerealiseerde maandelijkse indexen 2005 en 2006 en de voorspelde maandelijkse indexen 2007 wordt een gemiddelde maandelijkse indexafwijking berekend ten opzichte van de gemiddelde jaarindex. Voor de berekening wordt steeds gebruik gemaakt van de gezondheidsindex. Voor 2008 t.e.m. 2009 worden deze maandelijkse afwijkingen verrekend op de vooropgestelde jaarindex (op basis van een inflatieritme van 1,5%) om een raming te krijgen van de maandelijkse gezondheidsindexen. Op basis van deze cijfers wordt dan het (4-maandelijks) voortschrijdende gemiddelde berekend. Op basis van het hierboven beschreven mechanisme komt men tot overschrijdingen van de spilindex zoals opgenomen in onderstaande tabel.

Tabel B.3: Overschrijdingen spilindex 2004-2009

Jaar	Maand	Te overschrijden waarde	Geraamde waarde
2004	september	100,10	100,15
2005	juli	102,10	102,19
2006	september	104,14	104,23
2007	november	106,22	106,27
2008			
2009	april	108,34	108,37

Het jaar volgend op de provisieverdeling (cfr. 'Kredieten éénmalig in te schrijven in jaar x' van tabel B.1), moet de weerslag volledig meegerekend worden gedurende 12 maanden (cfr. 'Kredieten recurrent in te schrijven vanaf jaar x' van tabel B.1).

Uit de tabel B.1 blijkt dat er zowel in 2008 als 2009 uit de indexprovisie wordt geput. In 2008 ligt de indexprovisie het hoogst gezien de verwachte overschrijding van de spilindex in november 2007 haar budgettaire weerslag kent in januari 2008 en bijgevolg voor 11 maanden wordt doorgerekend in de begroting 2008. In 2009 valt de budgettaire weerslag van de overschrijding van de spilindex later in het jaar, wat uitmondt in een lagere indexprovisie.

Vanaf 2009 wordt de budgettaire weerslag m.b.t. de overschrijding van de spilindex in november 2007 voor 12 maanden meegerekend. Dit geeft aanleiding tot een verhoging van de 'kredieten die recurrent in te schrijven zijn vanaf jaar x' van tabel B.1.

Indexatie buiten de loonprovisie

Het tweede indexmechanisme werkt op een andere wijze dan het provisiemechanisme. Er wordt wederom vertrokken van de indexcode, die aangeeft in welke mate rekening gehouden moet worden met een aanpassing aan indexstijgingen (op basis van de gezondheidsindex) zowel voor het loonaandeel als het werkingsaandeel van het betrokken krediet. Deze kost van indexatie zit voor de jaren 2008 en 2009 verwerkt in de 'kredieten die recurrent in te schrijven zijn vanaf jaar x' van tabel B.1.